

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Főszerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Felelős szerkesztő és kiadó:

SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Thököly-út 95. Telefon: 97-0-69.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekk számlája: 41.951.

Az 1840. évi VIII. tc. 18-ik §-ának magyarázatához.

Írta: Gröber Aladár dr. gyöngyösi kir. közjegyző.

Nekünk, vidéki közjegyzőknek elég dolgunk akad e törvényszakasszal, mert az özvegyen maradó, paraszti sorsú falusi ember (jobbágy utód), ha csak nincs még egészen elaggva, rendszerint és ismételten is újabb házasságot köt, gyakran van tehát hagyatéki ügyeinkben özvegyi joga címén mostohaanya érdekelve.

Az ilyen özvegyi jogot szabályozó törvény (1840: VIII. 18.) így szól:

„Ha pedig a hátrahagyott gyermekek vagy azoknak egy része, atyjoknak előbbi házasságából származtak, az özvegy férjének ősi javaiból és azon szerzeményekből, melyek nem az utolsó házasság alatt szereztetvén, közszerzeménynek nem tekintethetnek, özvegyi tartás fejében csak egy gyermekrészt követelhet és ezt is oly móddal, hogy azon gyermekrészt tartására külön szakasztván, annak egyedüli évenkénti jövedelmét huzhassa...“ Kényszerítő ereje persze e szabálynak nincs, mert az örökhagyó az ilyen özvegy özvegyi jogát is a megfelelő korlátok között (egyik irányban a köteles rész respektálása, a másikban az ilyen özvegynek is járó tartás törvényes mértéke) végrendeletileg szabályozhatja.

Gröber Aladár dr.: Az 1840. évi VIII. tc. 18. §-ának magyarázatához. Osztálykivonatok és külön jegyzőkönyvek.

Büky-Elbel Tibor dr. kir. közjegyző. Karcag.

Fésüs György dr. kir. közjegyző. Cegléd.

Králik Árpád dr. kir. közjegyző. Budapest.

Östör Lajos dr. kir. közjegyző. Sopron.

Közlemények.

Kinevezések, áthelyezések.

Halálozások.

Kitüntetés.

A budapesti kamara értekezlete.

A kamarák közleményei.

Magántanári képesítés.

Az Illetékügyi Közlöny jubiláris vacsorája.

A hagyaték tárgyalási díjak elsősorban ingóságokból hajtandók-e be?

Hagyatéki ügyekkel kapcsolatosan büntető eljárásra a közjegyző részére felhatalmazást csak az igazságügyminiszter adhat.

Jegyzői magánmunkálatok galériája.

Szegényjogban részesített felek részéről adott meghatalmazások feltétel nélkül illetékmentesek.

Ügyvédség és irodalom.

Kir. közjegyzői díjszabás.

Felhívás.

Állásközvetítés.

Kihirdetett törvények.

Rendeletok.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Zalán Kornél dr.: A végintézkedések kellekei.

Magyar Jogi Szemle.

Polgári Jog.

Jogállam.

Reformeszmeék.

Notariatszeitung.

Az érvényben levő lakásbérleti szabályok.

Az Ügyvéd.

Magyar Törvénykezés.

Illetékügyi Közlöny.

Joggyakorlat.

Magánjog.

Illetékjog.

Szerkesztői üzenet.

E szabály kivétel az általános (az egész hagyatékra kiterjedő haszonélvezeti jog) szabály alól, mert szűkebbre vonja az özvegyi jog mértékét oly módon, hogy a férjnek ősi javaiból és nem utolsó házassága alatti szerzeményéből az özvegynek csak egy gyermekrész haszonélvezetét juttatja. Az özvegyi jog tárgyaiból (minden, bármilyen eredetű hagyatéki vagyon) nem von el e szerint egyet sem, de a mondott két vagyon kategória tekintetében a mértéket az egészről a gyermekek arányában leszállítja.

Világos, hogy a törvény az utolsó házasság ideje alatt szerzett közszerzeménynek a hagyatékba tartozó jutaléka tekintetében korlátozást nem tartalmaz és még kevésbé zárja ki ennek élvezetéből teljesen az özvegyet, mert nem azt mondja, hogy az özvegy *csak az ősiekből és előző szerzeményből kap* haszonélvezetet, hanem azt, hogy *ezekből csak egy gyermekrészét követelhet* haszonélvezetül, amit nem lehet másként magyarázni, mint úgy, hogy csakis e két-féle jószágra akart korlátokat állítani és így is állította fel őket. Ez a szövegnek világossága miatt magyarázatra sem szoruló grammatikai értelme, amelyet ha mégis magyaráznánk, akkor sem juthatnánk más eredményre, mert egyrészt, mint kivételes szabályt csak szorosán magyarázhatnók, másrészt pedig, mert a nyelvtanilag kétségtelen tartalmon a logikai magyarázat sem változtathatna, mivel sem a törvényhozó kipuhatható szándékába, sem valamely jogi alapelvbe, vagy a méltányosságba, sem erkölcsi szempontba nem ütközik, sőt ellenkezőleg mind e szempontok csak támogatják azt a helyes felfogást, hogy az özvegy annak a vagyonnak haszonélvezetéből, amelynek megszerzésében az örökhagyónak segítőtársa volt, ki ne rekesztessék.

A kir. Kuriának e kérdésben elfoglalt álláspontját legvilágosabban a P. I. 263/1918. sz. ítélete (Jogt. K. Dt. XII. 121.) fejezi ki, amidőn ezt mondja: „... anyagi jogszabály, hogy ha az örökhagyó apa korábbi házasságából származó gyermekeket is hagy hátra, az özvegy az utolsó házasság alatt szerzett vagyonra csak közszerzeményi igényt érvényesíthet, özvegyi jogot azonban nem.“ Megvallom, hogy én ezt a jogszabályt máshol, mint birói ítéletekben, nem találtam meg, más jogforrása e kérdésnek a szóbanforgó 18. §-on kívül nincs, ebben pedig nem ez a jogszabály foglaltatik. Téves és tévedésre alkalmat adó a hivatkozott ítéletnek deklarativ formája is, mert valójában új jogszabályt konstituál, de indokolatlanul, mivel van a kérdéses életviszonyt szabályozó más érvényes jogszabály (1840: VIII. 18. §.).

Az egyik-másik ítéletből (P. H. T. 234.) kitetsző az a motívum, hogy azért nem jár haszonélvezeti jog, mert a másik felelő részt az özvegy saját közszerzeményi jutalékaként úgyis tulajdonul bírja, nem helytálló, mert nem tekintve most arra, hogy ezt az álláspontot a törvénnyel nem lehet összeegyeztetni, a közszerzői jog természetével ellenkezik, hogy ezt a jogot valamilyen címen máshol külön megfizettessük. Hiszen a csak édes anya földműves özvegyeknek is van saját közszerzeményi jutalékuk és még sincsenek kizárva elhalt férjük közszerzeményi jutalékának haszonélvezetéből, amire annál inkább lehet itt hivatkozni, mert a Kuria az egész férji közszerzeményre kiterjedő tilalomfát állítván fel, arra a részére sem ad az özvegynek haszonélvezetet, amelyet belőle az özvegynek az örökhagyótól származó édes gyermekei örökölték.

Az egyenlő elbánás elvére is hivatkoznak, említvén a nemes és honorácior mostoha özvegyeket, akiknek haszonélvezete (természetesen csak a megszorításig) az egész szerzeményre is kiterjed ugyan, ámde ezeknek nincs közszerzői joguk. Ez igaz, csak hogy ez az érvelés megfelejtkezik a sem nem nemes, sem nem honorácior városi polgárok nagy tömegeiről, az ugyanilyen és egyben nem is földműves falusi lakosokról (falusi kisiparos, kántor stb.) és még más társadalmi (rendi) kategóriákról is, márpedig ezeknél mindenütt volt és van a mostohaanyának a férji közszerzeményi jutaléka is kiterjedő özvegyi joga anélkül, hogy ez az osztó igazság elvébe beleütközve, bárkinek a jogérzetét is sértené. De egyáltalában nem helyes dolog a jobbágy sorsu mostohaanyák özvegyi jogát épen a nemes özvegyekével szembeállítani, mert nem tekintve arra, hogy a közszerzői jog hiánya emiatt magának a rendnek érdekeit szolgálta és így semmi köze a jobbágyok özvegyi jogához, az a szembeállítás a kérdésnek ferde megvilágításával azt a látszatot kelti, mintha a nemesi özvegyeknek közszerzői joguk hiánya miatt kiváltságos özvegyi joguk volna, holott ez nem így van, mert ez az özvegyi jog épen úgy az illő tartás mértékére szorítható, mint a városi polgároké és édesanya jobbágyoké. Megfelejtkezik az az érvelés arról is, hogy a nemesi özvegyek kaptak ugyan némi kárpótlást közszerzői joguk hiányáért, csak hogy nem valamely kiváltságos özvegyi haszonélvezeti jogban, hanem az özvegyasszonyi öröklésben.

A törvény hallgat arról, hogy az egy gyermekrész kiszámításánál az özvegyet is hozzá kell-e adnunk egy számmal a gyermekek számához, de a dolog természetéből következik, hogy az

özvegyet is számítani kell és a gyakorlat így is alakult ki, mert másként nem is alakulhatott, mivel pl. ha csupán egy gyermek maradt és az is mostoha, az egy gyermekrész az özvegynek egy gyermekként hozzászámítása nélkül az egész hagyatékot kitenné, amiből aztán az az abszurd eredmény következne, hogy a mostoha ebben az esetben az egész hagyaték (egy gyermekrész) hasznélvezetére jogosult volna. De más esetben is hibás eredményt kapunk, mert pl. két mostoha gyermek létében az özvegy nélkül számított gyermekrész a hagyaték fele volna, ami azt jelentené, hogy az özvegy a hagyaték felét hasznélvezi, a két örökös pedig együttesen a másik felét. Ezekből a példákból világos, hogy a törvénynek nem az lehetett a szándéka, hogy az özvegy annyit hasznélvezzen, mint amennyit egy-egy gyermek (vagy annak ága) örökölt, hanem hogy az örökség bizonyos kategóriáinak hasznélvezetén egymásközi egyenlő arányban osztozzék meg a gyermekekkel.

Milyenekkel? csak a mostohákkal, vagy pedig a saját édes gyermekeivel is? Más szóval kifejezve, csak a mostoha gyermekkel, vagy a saját édes gyermekével szemben is korlátozza a törvény az özvegyet? Technikailag: a gyermekrész kiszámításánál csak a mostoha gyermekeket kell-e számítani, vagy az özvegynek az örökhagyótól származó saját édes gyermekeit is?

Ha azt mondom, hogy ezeket az utóbbiakat is számítani kell, vagyis hogy a törvény az özvegyet az örökhagyótól származó édes gyermekei irányában is korlátozza, akkor arra az anomál eredményre jutok, hogy az özvegy azért kerül rosszabb helyzetbe, mert az örökhagyótól származó saját édes gyermeke is van és annál inkább csonkul özvegyi jogában, minél több ilyen gyermek maradt. Ennek ellenére mégsem érthetem másként a törvényt, mint úgy, hogy az édes gyermekek javára is korlátozást tartalmaz (így tartja az állandó bírói gyakorlat is), mert az egy gyermekrész minden megkülönböztetés nélkül nemcsak arra az esetre állapítja meg, amelyben a gyermekek (mind) az előző házasságból származtak, hanem arra is, amelyben azoknak (csak) egy része ilyen származású. A törvényhozó itt kétségtelenül nagyon sommás elbánásban részesítette az özvegyet, de elvégre is szuverén, lehet méltánytalan sőt akár kegyetlen is anélkül, hogy ez a törvény erején változtathatna. Aztán fel is kell tennem róla, hogy ha nem akart volna ilyenkor sem az édesanyai és gyermeki viszonyban változtatást (vagy talán helyesebben kifejezve, ha törődött volna vele, hogy ez a jogviszony

ilyenkor se bolygattassék meg), akkor ezt megfelelően ki is tudta volna fejezni.

A szöveg tehát nem kétséges és mivel végrehajtásának sincs akadálya, egy eltérő eredmény szándékával való logikai magyarázat nem látszik jogosultnak. Mégis foglalkozom vele röviden, mert az egész kérdés jobb megvilágításának alkalmas eszközeül ígérkezik.

Ami a legis ratiót illeti, ennek a törvénynek az volt a célja, hogy akkor, amikor az előző házasságból, v. házasságokból már rendszerint felnőtt gyermekek vannak, a jobbágytelek lehetőleg ne maradjon özvegyasszonyi kézen és ezért az utolsó asszonnyal szerzett javak kivételével a többi vagyonból a mostoha gyermekeket illető jutalékokat lehetőleg mentesítse az özvegyi jogtól és nagyrészt kiadja ezeknek a gyermekeknek használatába. Egyrészt tehát a földre szorult, mert földművelésből élő, már mindkét szülőt vesztett, rendszerint felnőtt utódok érdekét szolgálta, de másrészt a földesúrét is és e két érdekelt félen keresztül kétségtelenül általános közgazdasági érdekeket is. Különösen indokolt volt a szabályozott életviszonynak (mostohaanya, mostoha gyermek) épen a jobbágyoknál gyakori előfordulása miatt. Az 1840: VIII. tc. előtt nem volt ilyen korlátozás, a jobbágy sorsú mostohaanya özvegyeknek épen olyan özvegyi joguk volt, mint az ugyanilyen édesanya özvegyeknek, nem lehet tehát már csak azért sem feltennünk, hogy az özvegyi jog megszorítása (a férji közszerzeményi jutalék hasznélvezetéből való teljes kirekesztéssel) e jognak szinte teljes megsemmisítéséig menő lett volna, amint azt a Kuria gyakorlata tartalmazza.

A törvény vázoltam céljának természetesen semmiképpen sem megfelelő eszköze, hogy uno actu az édesanya és gyermeke közti jogviszony is felforgattassék és meg nem egyeztethető a juris ratióval, hogy az édesanya a saját gyermekeinek quasi mostohaanyjává legyen csak azért, mert történetesen mostoha gyermeke is van. Két minőségben is szerepel ilyenkor az özvegy és e két minőséget nem egy kalap alá vonni, hanem egymástól szigorúan elválasztani kellett volna.

De nem választották el és ezért ebben a részben nem értelmezhetem másként a törvényt, mint ahogy előadtam és amint a bírói gyakorlat is értelmezi. Egy példával megvilágítva: ha két mostoha és három édes gyermek maradt, az özvegy férjének ősi javaiból és azon szerzeményekből, amelyek nem az utolsó házasság idejében szereztettek, csak 1/6 részt jogosult hasznélvezni. (Az

utolsó közszerzeményi jutalék haszonélvezetében azonban szerintem nincs az özvegy törvényből folyólag korlátozva.)

A méltánytalanságot, az anyagi igazság sérelmét itt nem abban érezzük, hogy a saját gyermekek hozzászámításával nagyon lecsökken az a hagyatéki rész, amelyet az özvegy a mostoha gyermekek örökségéből élvez, hanem abban, hogy a saját gyermekei irányában is korlátozzák, mégpedig annál inkább, mennél több saját gyermeke maradt. Ezen csak a kir. Kuria tudott volna segíteni, ha — ahelyett, hogy a közszerzemény élvezetéből való kirekesztéssel az özvegyet anélkül is ért méltánytalanságot erősen fokozta — kimondta volna a mai korszellemmel meg nem egyeztethetőnek az özvegy azért romló helyzetét, mert törvényes házasságból gyermeke származott és annál inkább nehezülő sorsát, minél több ilyen gyermeke született. Ha ebből következőleg a 18. §-nak olyan értelmet adott volna, hogy az csak a mostohaanyai és mostoha gyermeki viszonyban hatályos, az édesanya és gyermekei közti jogviszonyt ellenben nem érinti.

Érdekes dolog, hogy ilyen módon mennyivel közelebb jutott volna az élő joggyakorlata a jövő tervezett jogához és ezzel együtt nyilvánvalóan jogérzetünkhöz is. A M. Mj. Tvkv-ének javaslata ugyanis — természetesen most már rendi különbség nélkül — fenntartja a közszerzemény jogintézményét, sehol sem veszi ki a férj közszerzeményi jutalékot az özvegyi jog tárgyai köréből, de azért tartalmaz védelmet is a mostoha gyermekek számára (1821. §.) azonban nem csonkítja meg az édesanya özvegyi jogát azért, mert történetesen mostoha gyermeke is van.

Ha a törvényt helyesen úgy magyarázzuk, hogy az utolsó közszerzeményi jutalék tekintetében nincs benne korlátozás, az a kérdés merül fel, hogy van-e az ilyen özvegyi jog (további) birói megszorításának helye? E kérdésre igenlegesen felelek, mert a kivételes rendelkezéssel nem érintett viszonyra az általános szabályokat kell alkalmazni. Egy példa is igazolhatja véleményünk helyességét, mert ha történetesen más, mint utolsó közszerzemény alig, v. egyáltalán nem maradt, ilyen közszerzemény azonban annál több, a további megszorítás kizárása előnyösebb helyzetbe juttatná a mostohát az édesanyánál (mert itt a birói megszorításnak nem elvi akadálya, hogy a hagyatéki csak közszerzeményi javakból való).

Ez a korlátozás azonban különbözik a 18. §-ban foglalttól, egyrészt, mert amíg ez kiskorúak javára is szolgál, a birói úton valót az általános elvekből következőleg itt is csak nagykorú (mind

a mostoha mind az édes) ivadékok kérhetnék, másrészt különbözik tárgyában is, mert önként értetődően már csak a 18. §. szabadon hagyta férj közszerzeményi jutalékot érinthetné. Az illő tartás megállapításánál a birói gyakorlat figyelemmel van az özvegy saját közszerzeményi jutalékára és a férjétől ingyenesen kapott javakra, itt számítani kellene annak a gyermekrésznek jövedelmét is, amelyet az özvegy a 18. §. alapján élvez. Az asszony közszerzeményi jutaléka tehát az özvegyi tartás birói megállapításánál el nem hanyagolható tényező ugyan, de nem apodiktikus ellenértéke a közszerzemény másik felére irányuló özvegyi haszonélvezeti jognak.

Osztálykivonatok és külön jegyzőkönyvek.

E címen *Galánffy János* dr. a debreceni kamara elnöke tollából ennek a közlönynek áprilisi számában egy cikk jelent meg, amely a közjegyzői kar tagjai között általános érdeklődést keltett. Ez az érdeklődés a cikk iránt nem csak szóbeli formában nyilatkozott meg, hanem, amit különösen örvendetesnek kell jelezni, nagyszámban küldtek be arra írásbeli reflexiókat. Ezeket az észrevételeket az alábbiakban beérkezésük sorrendjében közöljük azzal, hogy saját megjegyzéseinket az egyes közleményekhez kapcsoltuk s ezektől eltekintve a közlemények után néhány kérdésre vonatkozó álláspontunkat kívántuk még röviden leszögezni. E helyen közöljük *Králik Árpád* dr. budapesti kir. közjegyző általánosabb tárgyú megjegyzéseit is, amelyeknek csupán utolsó része van közvetlen kapcsolatban *Galánffy* cikkével.

A beérkezett reflexiók a külön címek elhagyásával a szerzők neveinek kitüntetésével az alábbiak:

Büky-Elbel Tibor dr. kir. közjegyző. Karcag.

A közjegyzői kar egyetemes érdekeinek egyik kiváló munkása *Dr. Galánffy János* debreceni kamarai elnök legutóbbi cikkében irt a külön jegyzőkönyvekről.

Én is vallom, hogy az Ö. E. 60., 67., és 70. §-ainak alkalmazása esetén a kir. közjegyzőnek külön jegyzőkönyvet kell föl-

vennie, hacsak az általa felvilágosított és a költségkülönbözetet ismerő felek komoly okból, kifejezetten nem kérik közjegyzői okirat felvételét. Ilyen komoly okok előfordulhatnak: lehet, hogy a 60., 67. és 70. §-nál szemben álló felek férj és feleség, hiszen házastársak is lehetnek örökösök akár végrendelet folytán, akár abból az okból, mert mindketten rokonai voltak az örökösöknek, lehet egyikük tényleges birtokos; az is lehet, hogy osztály alá bocsátásnál készpénz a kiegyenlítő érték és az osztály alá bocsátó fél végrehajtható közokiratot kíván stb. Ezek azonban ritka kivételek, melyek nem erőltetik meg a közjegyző külön jegyzőkönyv felvételi kötelezettségére vonatkozó szabályt. A debreceni kir. közjegyzői kamara több konkrét esetben hozott ilyen értelmű határozatot. Bizonyos, hogy az ország többi részében is fordultak elő bőven külön jegyzőkönyv helyett közokirat felvételek; annyit ez irányú nyomozás nélkül is tudok, hogy a győri kir. ítélőtábla több mint két évtizeddel ezelőtt hozott a debreceni kamaráéhoz hasonló döntést.

Ha most nem állunk meg a tételes jog szerint való rideg döntésnél, hanem tovább megyünk és kutatjuk: a mindenben egyéni korrektségre törekvő közjegyzői karnál miért fordult hát elő gyakran, hogy főként a 60. §. esetében külön jegyzőkönyv helyett közokiratot vettek fel, a hagyatéki díjtörvény, az 1894. évi XVI. tc. 119. §-ának beható mérlegelése alapján arra a következtetésre jutunk, hogy a külön jegyzőkönyveknek a gyakorlati életben előforduló különböző eseteit 40 évvel ezelőtt nem tették kellő megfontolás tárgyává és a vonatkozó díjtételeket felületesen állapították meg. Minden nem harmonikus rendelkezés megszüli a maga káros következményeit.

A későbbi díjszabályozások enyhítettek ugyan a kirívó aránytalanságon, de a kiindulásnál jelentkezett provideálási hiány, mint vörös fonál húzódik végig a későbbi idevágó díjrendelkezéseken is. A legújabb örökösödési díjszabás sem teszi meg a kívánatos megkülönböztetést a külön jegyzőkönyvek eltérő fajtái között, ott haladást jelent, hogy a közjegyzőt némi díjtöbblet illeti meg akkor is, ha a felek a külön jegyzőkönyveket helyettesítő okiratokat készen becsatolják, egyébként a közelmúlt állapottal szemben még visszaesést mutat, mert az osztály alá bocsátással gyakran kapcsolatos bonyolult és hosszadalmas munkának a hagyatékátviteli díj maximálisan felével való pótdíjazását és a rendesnél néha

többszörösen hosszabb osztálykivonatok oldalszámában jelentkező díjnövekedést kizárta.*

A helyzet ma is az, hogy ha valamelyik örökös — leggyakrabban örökös hátra maradt házastársa — osztály alá bocsátja a hagyatéki értéket elérő, sőt azt meghaladó értékű saját vagyont, mely az osztály folytán szinte hagyatéki jellegűvé válik, a külön jegyzőkönyv alapján, de a hagyatékátviteli jegyzőkönyvbe foglalt osztály és esetleg ennek kiegészítő részét csatolt vázrajz, illetve osztálykivonat értelmében tulajdonjoggal átruházott vagyon után járó díj csak csekély hányadát teszi ki a szoros értelemben vett, de esetleg előre kapott értéket is magában foglaló hagyatéki után járó atviteli díjnak. Folyó évi április havában tárgyaltam egy hagyatékot, melynek értéke 5863 P-öt, díjátalánya 152 P 26 f-t tett ki, ugyanakkor örökös házas társa osztály alá bocsátott 7625 P értékű ingatlanvagyon, melyért az örökösök (megajándékozott gyermekek) a külön jegyzőkönyv díjában és összesen 28 P 66 f-t fizettek.

A két díjszámításban mutatkozó disharmonia és logikai megtorpanás nemcsak az eljáró kir. közjegyzőben váltja ki a visszaságnak, méltánytalanságnak érzetét, de a felekben is, hiszen az ő életükben akár elhunyt, akár élő szülő után való tulajdonátvitel jelentős esemény, melyről előtte és utána sokat beszélgetnek és előttük is visszaságnak és az egyenlő elbánás elvével ellenkezőnek tűnhet fel, hogy kisebb értékű hagyatéki után hatszorta akkora atviteli költséget fizetnek, mint az élő szülő által reájuk ruházott nagyobb értékű vagyon után.

A vidéki agrár lakosság körében gyakori, hogy az elhunyt házastárs hagyatékának atviteli alkalmával a másik öreg házastárs is osztály alá bocsátja saját vagyont, mely nem ritkán 10-12 gyermek és unoka között lehetőleg telekkönyvileg is külön darabokban adatik széjjel. Magára maradt öreg házastárs rendszerint nem bír a gazdasággal és az is üdvös dolog, ha a javakorabeli gyermekek és unokák, amikor még bírják a testi munkát és vesződést, egyéni és önálló tulajdonul megkapják a reájuk hármaslandó vagyont, melyet mint a teljes bizonyossággal sajátjukat művelhetnek, fásíthatnak, trágyázhatnak, esetleg tanyával is elláthatnak

* Felesleges talán reá mutatnunk arra, hogy ezzel a normális körülmények között alig számba vehető „visszaesés“-sel szemben az új díjrendelet nyújt némi kárpótlást. (Szerk.)

legjobb szorgalmuk és igyekezetük szerint. Ez náluk fontos megélhetési érdek és ez jól is van így. Nagyvárosi lakosságnál ez ritka eset. Talán ebben leli magyarázatát, hogy az örökösödési díjszabások megalkotásánál az illetékes tényezők oly könnyen átsiklottak ezen a problémán.*

Szerény nézetem szerint az osztály alá bocsátott vagyont a külön jegyzőkönyvek mostani díjszabályozásának meghagyása mellett épen úgy a hagyatéki díjszámítás alapjává kellene tenni, mint az örökösök által elismert előre kapott értéket. Az érdekeltek így is jól járnak, mert az osztály alá bocsátott (ajándékba kapott) vagyon után nem fizetnek leltározási költséget és a hagyatékkal kapcsolatosan a degressiv díjszámítás jelentékeny előnyéhez jutnak. Ilyen módon kiköszörültetnék az a csorba, melyet a logika vasalapatán és a repedezés veszélye nélkül csakis erre felépíthető összhangzatos eljárás 40 évvel ezelőtt ütöttek és záró követ lehetne tenni arra a bizonyos, azóta állandóan kigyózó vörös fonálra és az abból könnyen felfakadó szabálytalanságokra.

A díjrendeleti anomália csakis az osztály alá bocsátott vagyonnál forog fenn. Már fejtegetésem elején érintettem, hogy a díjszabási felületesség onnan származik, hogy a külön jegyzőkönyvi eljárások eltérő fajtái között nem tették meg a szükséges különböztetést. Az természetes, hogy a 67. §-beli külön jegyzőkönyvvel hagyatékba vont ingatlan után tárgyalási díj számíttatik. Ezt az új örökösödési díjszabás is megállapítja, amidőn az 1. §-ban kimondja, hogy „a díjszámítás alapjának megállapításánál figyelmen kívül maradnak az 1894: XVI. tc. 60. és 70. §-aiban megjelölt vagyontárgyak.” Az is helyes, hogy az új díjszabás minden félremagyarázási lehetőséget kiküszöbölve leszögezi, hogy az örökhagyó nevében álló, de a 70. §-beli külön jegyzőkönyvvel hagyatékba kibocsátott ingatlan után nem számítható tárgyalási díj. Marad tehát a 60. §. Ez a 60. §. osztály alá bocsátásról vagy kiegyenlítő értékűl való átadásról beszél. A kiegyenlítő értékűl átadott vagyont valóban nem indokolt a hagyatéki díjszámítás alapjává tenni, mert

* Szerény véleményünk szerint a kellő mérlegelés nélkül való átsiklás tényleg megtörtént s ezért elvileg helyeseljük is a cikkirő fejtegetéseit; az átsiklás oka azonban nézetünk szerint inkább a kérdés felületes kezelése, mint a vidéki lakosság érdekeinek a nagyvárosi lakosság érdekeivel szemben való indokolatlan elhanyagolása. Közjegyzői vonatkozású kérdésekben különben — hasonlóan különösebb alap nélkül — ilyeszerű észrevételekkel újabban gyakran találkozunk. (Szerk.)

amennyi bejön és hagyatéki jellegűvé válik, ugyanannyi ki is megy a hagyatékba; az örökösökre tulajdonjoggal átháramló vagyontömeg itt nem növekszik. Az osztály alá bocsátás azonban már más. A 60. §. különböztetésének megfelelően a hátra maradt házastárs vagy örökös az osztály alá bocsátással ajándékba adja saját vagyont az örökösöknek, akik a szoros értelemben vett hagyaték felül a közöttük végbement osztály folytán hagyatéki jellegűvé vált vagyontöbbletet kapnak tulajdonjoggal, melyet a hagyatékkal együttes díjszámítás alapjává tenni nagyon is indokolt. Tehát méltányos megoldásnak látszik az, hogy *a külön jegyzőkönyvek minden fajtája után, a bennük foglalt értékek alapjául vételével fizetessék az ügyleti díjnak fele; ezenfelül csakis az osztály alá bocsátott vagyis örökösöknek ajándékba adott ingatlanok tétessenek a hagyatékkal együttes díjszámítás alapjává.*

Én a kamarai ülésen elének terjesztett új díjszála-tervezetek közül gazdasági viszonyainkra való tekintettel a legalacsonyabb mellett foglaltam állást. Jelen fejtegetésemben sem a díjtöbblet keresés, hanem a kir. közjegyzői kart évtizedek óta érdeklő és foglalkoztató visszás és nem méltányos díjszabás megfelelő útra terelése vezet. Néhány vidéki kartársam, kivel alkalmam volt beszélni erről a kérdéstről, magáévá tette álláspontomat. Merjük remélni, hogy a 6800/935. I. M. számú rendelet egyéb indokolt pótlása alkalmából az 1894: XVI. tc. 60. §-a értelmében osztály alá bocsátott (ajándékba adott) vagyont az illetékes tényezők nem fogják szinte számitáson kívül hagyni, hanem az örökösökre ugyanakkor örökhagyóról háramlott vagyonnal kapcsolatos díjazás tárgyává fogják tenni.

Fésüs György dr. kir. közjegyző. Cegléd.

Az osztálykivonatok tekintetében dr. Galánffy János kartársamnak a múlt számban közölt fejtegetéseit minden tekintetben helyeslem, azonban az általa közzétett szöveget, amelyet annak idején az igazságügyminiszterium alkalmazásra ajánlott, nem tartom eléggé célszerűnek. Abban a meggyőződésben, hogy az általam használt szöveg jobban megközelíti Galánffy fejtegetéseiben lefektetett elveket és célokat, ide iktatom kartársaim megbírása céljából annak vázlatát.

/93. hsz. A Kjö jelzést nem alkalmazom, mert az nem megkülönböztető egyéb hivatalos teendőinktől. Ha használunk üsz., m, f, ó, b, jelzéseket az ügyszámok, másolatok, fordítások, óvások és

beadványok megjelölésére, akkor a hagyatékokra csakis a h jelzés az észszerű, a Kjö észszerűtlen.¹⁾

K i v o n a t

a (hol) (mikor) végrendelet hátrahagyásával (vagy nélkül) elhalt N. N. . . . i lakos hagyatéka ügyében N. N. királyi közjegyző mint birói megbízott által (hol) (mikor) felvett,²⁾ esetleg . . . i árvaszék által . . . sz. a. jóváhagyott jegyzőkönyvből.

I. A hagyatékok állaga.

A. Cselekvő állapot.

Az ingatlanoknak felsorolása a telekkönyvi betétek és hrsz-ok megjelölésével, egy tagban levő ingatlanok együttesen . . . . P. . . f.

Csak annyit mondani, hogy „ingatlanok“ céltalan, mert akkor másutt kell azokat a fentebbi módon megjelölni.

Azután következik az ingóságoknak megjelölése, aminők különben ritkán vannak igazán t. i. a helyszínén leltározva, hanem csak rendesen bemondás alapján szabálytalanul bejegyezve, a leltári csoportok szerint megjelölve.

B. Szenvedő állapot.

A leltárban felsorolt s rendszerint általam a tárgyalás alkalmával beszerzett bizonyítékok alapján kiderített adatok összegezett megjelölésekben. 1. Köztartozások 2. Pénzügyi kölcsön tartozások 3. Magán kölcsön, vagy árutartozások 4. Gyógyítási költségek 5. Temetési és kegyeleti költségek

Tehát marad tiszta hagyatékok:

II. Örökösödés.

E hagyatékokra nézve végrendelet hiányában a törvény alapján vagy: örökösök által (hol) (mikor) alkotott, esetleg . . . ügyszámú közjegyzői okiratba foglalt, vagy magánokiratba foglalt, s úgy az alaki, mint az anyagi jog szempontjából szabályszerű és senki által nem kifogásolt végrendelet³⁾ alapján,

¹ A 11000/1928. I. M. rendelet a „Kjö“ jelzést azonban annyira s minden vonatkozásban terminus technikussá avatta, hogy annak használatát zavarkeltés nélkül mellőzni nem lehet minden észszerűtlensége ellenére sem. (Szerk.)

² A jegyzőkönyvet, ha már a magyaros stílus követelményeinek is eleget ohajtottunk tenni, inkább „készítjük“, mint „felvesszük“. (Szerk.)

³ A végrendelet jogérvényességének megállapítása nem a közjegyző, hanem kizárólag a bíróság hatáskörébe tartozik s annak a negativumnak megállapítása, hogy a végrendeletet senki sem kifogásolta, szintén nem indokolt. A közjegyző különben a végrendelettel szemben csak az 1894. XVI. tc. 53. §. 3-ik bekezdése alapján nyilváníthat véleményt s azt is csak a kötelelő részre nem jogosított törvényes örökösök megidézése mellőzésének indokolása céljából. (Szerk.)

örökölni jogosultak örökösök gyermekei, esetleg leszármazói egymás közt törzsenként egyenlő arányban és pedig:

(megnevezése az örökösöknek)

Özvegyi haszonélvezetre jogosult örökösök házastársa: N. N. (. . . éves).

A hagyatékokkal szemben igénnyel nem bír s ilyet nem is támaszt örökösök házastársa: (t. i. a férj).⁴⁾

Nevezettek, vagy nevezettek közül . . . alattiak a meg nem jelent . . . alattiak képviselőjében is a hagyatékoknak esetleg az egyidejűleg felvett külön jegyzőkönyv szerint osztályra bocsátott ingatlanoknak a törvény, vagy a végrendelet alapján és a közöttük létrejött megegyezés értelmében való átadását kérték.

Mellőzöm a 62. §-ban foglalt, de a gyakorlatban teljesen meddő hiábavalóságnak bizonyult újbóli megidézést és a helyett észszerűen alkalmazom azt az eljárást, hogy a meg nem jelent nevében valamelyik megjelentet szólaltatom meg, önként érthetőleg csak azonos érdekek esetében.⁵⁾

Ennek kapcsán megjegyzem, hogy az eljárások gyorsítása céljából és a járatlan felek érdekében a leltározó jegyzőkhöz köriratot intéztem, amelyben felhívtam őket arra, hogy a feleket világosítsák fel arra a törvényes rendelkezésre s annak jogkövetkezményeire (az 1920. XXXIV. tc. 39. és 57. §-a alapján birságolás) amely szerint, ha csupán nagykorúak vannak érdekelve, az eljárás megindítását 3 hónapnál rövidebb határidőn belül kérelmezniök kell (Öe. 3. §.), ellenkező esetben kérelem hiányában az csak 3 hónap elmultával indul meg. (Öe. 4. §.) A hagyatékok gyorsabb leltározása érdekében figyelmükbe ajánlottam, hogy a felek kívánságára a haláleset IV. pontjába az örökösödési eljárás megindítására a kérést belefoglalhatják. Egyben általános meghatalmazást is adtam ilyen esetekben a leltározásnak külön megbízás nélkül való foganatosítására. Sőt oly célból, hogy a hagyatékokban érdekelt feleket a fentebb jelzett felhívás kellemetlenségétől megóvjam, minden

⁴ Ez is egy negatív megállapítás, amelyre szükség nincs, bár a Kuria legújában elég következetesen követett gyakorlata alapján, amely a közjegyző minden irányú felvilágosítási kötelezettségét állapítja meg, e megállapítás eszközlése mégis célszerű lehet. (Szerk.)

⁵ Bármennyire észszerű eljárásnak jelentkezik, a közjegyző érvényes jogszabályt hatályon kívül nem helyezhet s az ismételt megidézést mellőzése jogszabályt alapul nyújthat arra, hogy a hagyatéki bíróság az iratokat kiegészítés végett visszaadja. (Szerk.)

hagyatéki ügynek tárgyalásáról a királyi adóhivatalt nyomban értesítem és ennek folytán nem fordul elő eset arra, hogy az adóhivatal a három hónap lejárta előtt ne kapjon tőlem értesítést a tárgyalás megtartásáról, vagyis az eljárásnak folyamatban létéről.

E szerint létrejött a következő

III. Örökösödési egyesség.

1. A hagyatékot kapják tulajdonul örökgyó gyermekei egymás közt egyenlő 1/ arányban.

2. A hagyatékra özvegyi haszonélvezeti jogot kap örökgyó házastársa.

3. A tulajdonjog és a haszonélvezeti jog az ingatlanokra a megelőző pontok értelmében telekkönyvileg bekebelezendő.

Ez a három pont persze a legegyszerűbb esetekre vonatkozik. Ellenben ha az ingatlanok megosztásra, esetleg eldarabolásra kerülnek vagy egyéb feltételei vannak az örökösödési egyességnek, akkor a III. rész persze több pontot tartalmaz.

A telekkönyv munkájának megkönnyítése végett, amire különben utasítás is van, a nem teljesen egyenlő részekben való öröklésnél a hányadokat pontosan megjelölöm, pl.

A hagyatékot kapják tulajdonul örökgyó leszármazói egymás közt törzsenként egyenlő 1/ arányban és ehhez képest a tulajdonjog örökgyó . . . gyermeke javára egyenként 1/ részben, az egy törzset képező . . . unoka javára egyenként 1/ részben kebelezendő be.

A II. részben a jogosultak nevei mellett önként érthetőleg meg van jelölve pontos lakáscímük, aminek folytán a kivonatban, miként Galánffy is helyesen mondja, nincs helye az újból való névszerinti felsorolásnak, hanem ez csakis a kiadói utasításba foglalandó, ahol egyszerűen azt írom: kézbesítendő a II. . . . sz. alattiaknak önként érthetőleg árvaszéknek, leltározónak stb.⁶⁾

A fentebbiek szerint szövegezett kivonat szóról-szóra átvett része a jegyzőkönyvnek és nem tartalmaz egy felesleges szót sem, nem tartalmazza különösen a jegyzőkönyvnek bevezető részét, amelynek során minden szükséges adatot megállapítok, leszögezések kiderítetek, kinyomozok.

Ilyen szövegezés mellett az átadó végzéseknek (kivonat és végzés együtt mondhatom 70%-a két gépirásos oldal, 20% három és 10% négy oldal.)

⁶⁾ Tévedések elkerülése és a kellő ellenőrizhetőség céljából nem helyteleshítható az a gyakorlat, hogy a kivonatban benne van az értesítendő felsorolása.

Králik Árpád dr. kir. közjegyző. Budapest.

I. *Képviselési halmozás.* Velem együtt bizonyára kartársaim is tapasztalják, hogy ügyvédek, de néha magánszemélyek is, hagyatéki ügyekben oly felek együttes képviselését vállalják és olyanoknak nevében járnak el, kiknek érdekei jogi szempontból más-más alapon nyugszanak, sőt ellentétesek, azaz képviseltjeik közt érdekösszeütközés forog fenn.

Igaz ugyan, hogy ezek a gyökerükben ellentétes érdekek sokszor már a tárgyalás előtt, vagy annak során békés uton egyetértőleg, egyezségileg elintéződnek és akkor a felületes szemlélő azt fogja mondani, hogy ime nincs vita, miért ne képviselhetné a feleket egy és ugyanazon megbízott, minek szaporítsuk a költségeit?

Csakhogy nem ritka az olyan eset, hogy az ekként „békésen“ lezajlott ügyekben utólag egyik-másik fél kivonja magát az alakilag perfekt megállapodásokból és azokat perrel támadja meg, még pedig egyéb alap és ok hijján éppen kumulatív eljárás képviselőjének összeférhetetlensége címén, — úgy érvelvén, hogy az ő megbízottja két, vagy több ellentétes érdekű személy nevében a dolog természeténél fogva joghatályosan el nem járhatott. S be kell ismernünk, hogy finom érzésű bíróságaink — főképen a mélybelátású Kuria — ilyenkor következetesen hatálytalannak mondják ki a megtámadó féllel szemben az ilyen megállapodást és az inkompatibilis képviselő összes nyilatkozatait érvényteleneknek nyilvánítják.

Az ilyen eklatáns jogbizonytalanság elhárításáról a közjegyzőnek gondoskodni kell, nehogy abból a felekre baj s kár háramoljon s nehogy a közjegyzői megbízhatóság s tekintély csorbát szenvedjen.

Nézetem szerint az eljáró kir. közjegyzőnek ilyenkor hivatalból való kötelessége felhívni a feleket és a megbízottakat, hogy az ellentétes érdekűek más-más képviselőt valljanak, avagy a felek személyesen is járjanak el, amit a jegyzőkönyvben is említsen meg. Tudjuk, hogy az ilyen felszólítás rendszerint resensust szül, kivált az ügyvédek részéről, akik abban — nézetem szerint helytelenül — presztizsük kisebbitését és felesleges költségszaporítást látnak. Ámde nincs más megoldás s nem valószínű, hogy megfelelő figyelmeztetés után is az illető, akár ügyvéd, akár privát személy ragaszkodnék a kumulatív képviseléshez. Könnyelműen

pernek teszi ki ügyfelét, sőt esetleg a nagyon óvatos hagyatéki bíró sem fogadja el az ilyen képviseletet és új eljárást rendel el.*

II. *Halasztások — in infinitum.* Kinek ne kellene, kivált városi és legesleginkább a fővárosi gyakorlatban lépten-nyomon a felek és ügyvédjeik által gyakorta igénybe vett ismételt halasztásokkal vesződni, amik az ügy érdemleges befejezését hónapokra, nálam legutóbb egy ügyben 18 hónapra — kitolják, ami céltalanul fokozza az érdekelt felek izgalmát, bizonytalanságát, a közjegyzőnek tetemes munkatöbbletet, nyilvántartásokat, felesleges újabb és újabb idézéseket okoz és a kincstárnak nyilvánvaló károsításával jár, mivel késlelteti az örökségi illeték kiszabását és behajtását, végül a bíróságnál és a felügyeleti hatóságnál elégedetlenséget szül a késedelmes közjegyzővel szemben (statisztika!).

Ezek a halasztgatások sokszor már a sabotage jellegét keltik és nem ok nélkül.

Ezzel azonban nem akarom azt mondani, hogy minden halasztási kérelem ridegen elutasítandó. Meg kell adni a halasztást, ha az ügy bonyolult, vagy kilátás van, hogy egy-két héten belül a felek alaposan tájékozódván jogaik és lehetőségeik felől, meg egyezésre fognak jutni. Hanem szó, ami szó: a felek és képviselőik részéről e részben nem tökéletes a jóhiszeműség, viszont a közjegyzők tulságosan elnézők és tulkonciliansak, az utóbbiakról azt kezdem látni, azért, mert véleményük szerint nincs expediens, nincs menekvés a halasztások X-Y száma ellen.

Én mindenekelőtt azt bátorodom ajánlani, hogy a kir. közjegyző lehetőleg már az első összejövétel alkalmával halasztás kérése dacára — quasi ex offo — a rendelkezésre álló adatok és a felek netáni eddigi nyilatkozatai alapján világosítsa fel a megjelenteket az ügyre tartozó s tisztázandó minden lényeges kérdéstről és felmerülhető igénylésekről s jogosultságokról, hogy így megkönnyítse a további munkát. Itt nem állhatom meg azt az észrevételemet, hogy megfigyelésem szerint sok közjegyző kiadja a vezetést, irányítást a kezéből és az azután könnyen a szélsőséges álláspontokra helyezkedő felekre, illetőleg képviselőikre megy át,

* A perenkívüli eljárásban az ellentétes érdekű felek kumulatív képviseletét kifejezett jogszabály nem tiltja — eltekintve az 1894: XVI. t. c. 55. § 4. pontja alapján a kiskorúak, vagy gondnokság alatt álló személyektől — s így a hagyatéki bíróság e címen új eljárást nem rendelhet el. Egyébként az ellentétes érdekű felek kumulatív képviselete esetén a közjegyzői figyelemztetést a magunk részéről is feltétlenül helyeseljük. (Szerk.)

ami zavarra és hosszadalmasságra vezet. A következő tárgyaláson pedig jóakarattal, de kellő energiával szólítsa fel a közjegyző a makacskodó feleket, illetőleg képviselőiket — mintegy sanctio mellett — a minden kérdésre adandó érdemleges nyilatkozásra, úgy a hagyatéki állagra (cselekvő és szenvedő tételek), valamint az öröklésre s egyéb részletekre nézve.

Ha valamelyik fél megtagadja a nyilatkozatot, az ismételt meg nem jelenés analogiájára a közölt leltári adatokat elfogadottnak, a felolvasott végrendelethez hozzájárultnak és törvényes öröklés esetében a normális szabványos öröklési rendbe és részesezésbe belenyugodottnak lesz tekintendő, de mindig praejudicium nélkül, úgy, hogy a törvényes elévülési határidőn belül ellenkező álláspontját és jogait a „törvény rendes útján“ (állagkérdések), illetőleg öröklési igényeit öröklési per útján érvényesítheti.

Ha pedig mindenki megteszi nyilatkozatát, immár el van érve a cél: megindul az érdemleges kontradiktórius tárgyalás, mely vagy egyetértő megállapodással, vagy a vitának leszögezésével végződik s utóbbi esetben megint a „törvény rendes útja“, vagy az öröklési (ide tartozik persze az özvegyi jog kérdése is)** perre való utasítás áll be.

Az esetek egyébként oly sokfélék, hogy nem tanácsos a veszedelmes kazuisztika terére lépni. De bizonyos, hogy a közjegyzőnek módjában és kötelességében áll az ügyet minél előbb befejezéshez juttatni, még akkor is, ha valaki azt távolmaradásával szabotálja (lásd az Ö. E. törv. 62. és 63. §-ait!), sőt még akkor is, ha senki sem jelenik meg.

III. *Közokirat-e a kir. közjegyző által szabályszerűen felvett hagyatéktárgyalási jegyzőkönyv, vagy sem és ebből folyólag van-e, vagy nincs közvetlen végrehajtásnak helye ilyen jegyzőkönyv alapján?* A fiatalabb nemzedék nem igen látta in concreto, hogy a bíróságok a felső fórumok helybenhagyásával sohasem adták meg a közvetlen végrehajtási jogot a hagyatéktárgyalási jegyzőkönyv alapján, ha egyebekben meg is voltak a feltételek: fix lejáratok, fizetési, vagy egyéb precize meghatározott kötelmek.

A bíróságok abból a felfogásból indultak ki, hogy a hagyatéktárgyalási jegyzőkönyv*** nem közokirat. Nincs ugyan sem teljes-

** Az 1894: XVI. tc. 81. §-ának rendelkezései alapján az özvegyi jog tekintetében nem perre, hanem a törvény rendes útjára való utasításnak van helye. (Szerk.)

*** Ilyen értelemben, egyébként közokirati minősége alig vitatható. (Szerk.)

ülési döntvény, sem jogegységi határozat, sőt még az elvi jelentőségük közé sincs felvéve oly felsőbbirósági határozat, hogy a közjegyzői hagyatéktárgyalási jegyzőkönyv nem közokirat és hogy ezért a szóban lévő jegyzőkönyv alapján nincsen helye közvetlen végrehajtásnak.

De az idősebb jogász generáció és útmutatása után a fiatalabb is mégis kénytelen volt a bíróságoknak 30—40 év előtt következetesen érvényre juttatott elutasító álláspontját tudomásul venni és most már évtizedek óta senki sem próbál közvetlen végrehajtást kérelmezni, hanem mindenki előbb pert indít a hagyatéktárgyalási jegyzőkönyvben megállapított jogának érvényesítésére.

Akad olyan gondos — persze nem laikus — egyén is, aki előre biztosítani akarván magának a közvetlen végrehajthatóságot, a hagyatéktárgyalási jegyzőkönyv felvételekor egyidejűleg külön „közjegyzői okiratot“ is készített a neki járó követelésekről, habár az külön költséget és bélyeget, esetleg illetéket is jelent.

Felfogásom szerint a bíróságok jelzett elutasító álláspontja téves, az törvényes alappal egyáltalában nem bír. Hiszen a hagyatéktárgyaló kir. közjegyző, mint bírói biztos jár el, minden ténykedése és annak minden vonatkozása s következménye olyan, mint a bírőé, jegyzőkönyvei tehát igenis közokiratok, valamint a bírósági végrehajtó jegyzőkönyvei is, melyeket az általa foganatosított végrehajtásokról vesz fel; épúgy nem vonja senki kétségbe a közjegyző, vagy végrehajtó által felvett árverési jegyzőkönyvek közokirati minőségét sem.

De azt is kérdezhetjük: cui prodest a bíróságok elutasító felfogása? Végeredményben az csak késleltetést, illetőleg költség-szaporítást jelent.

Úgy gondolom, kísérletet kellene tenni, vajjon nem vezetne-e célra oly hosszú hallgatás után most ad melius informandum judicem fordulni

* * *

A jelen igénytelen dolgozat megírása után, de közzététele előtt jelent meg folyóiratunk utolsó számában (1935. 4. sz.) Galánffy János kartársamnak „Osztálykivonatok és külön jegyzőkönyvek“ című cikke, amellyel több vonatkozásban nem értek egyet. Mind-egyikre kiterjedő polémiába azonban bocsátkozni nem óhajtok, általánosságban csak annyit, hogy a felekre üdvös és kívánatos, ha az „osztály“ recte tárgyalási jegyzőkönyvi kivonat, igenis magában foglalja a jegyzőkönyv minden lényeges részét, aminek

legújabb díjrendeletünk óta misem áll útjában, mert nem jelent több költséget, csak némi munkatöbbletet.

Tüzetesen a cikknek csupán azon részével foglalkozom, amely a debreceni kamarával egybehangzóan azt találja, hogy az 1894. évi XVI, tc. 60., 67. és 70. §-ai esetében nem szabad, tehát tilos külön jegyzőkönyv helyett okiratot, — természetesen csak közjegyzői okiratról lehet szó — készíteni.

A III. pont alatti felfogásomat és következetes gyakorlatomat a dolog természeténél fogva az idézett szakaszok eseteiben is helytállónak és az ellenkező álláspontot tévesnek tartom. A törvényben a leggondosabb keresés dacára sem találtam sohasem és most sem találok a vitatott tilalmat és a legszigorúbb lelkiismereti vizsgálat után se látom igazoltnak azt a felfogást, hogy az én álláspontom az általam is 45 év óta vallott és betartott legkényesebb etikába ütköznék. Éppen III. pontbeli jogi okfejtésem értelmében a közjegyző nemcsak jogosítva van, de köteles is a 60., 67. és 70. §-ok eseteiben is, ha azt a fél kívánja, egyes megállapodásokról „közjegyzői okiratot“ készíteni, mert ezekben az esetekben is a fél biztosítani akarja magának a közvetlen végrehajthatóságot. Azt pedig, hogy a közjegyző ajánlaná, vagy pláne erőltetné költség-szaporítás céljából külön jknyv helyett a közjegyzői okiratot, feltenni sem akarom.

Östör Lajos dr. kir. közjegyző. Sopron.

A debreceni kamara illusztris elnöke — közlönyünk előző számában írt cikkében — arra az álláspontra helyezkedik, hogy hagyatékon kívüli vagyon osztályra bocsátása esetén az eljáró közjegyző sohasem jogosított okiratot felvenni, hanem köteles mindig — a felek kérelme nélkül is — külön jegyzőkönyv felvételére.

Mielőtt erre vonatkozó véleményemet kifejténém, legyen szabad mindazokhoz, akik ugyanezen a nézeten vannak, egy kérdést feltenni.

Elhal az anya. Utánna 1000 P értékpapirból álló hagyaték marad. A tárgyaláson az apa 3000 holdas, közel 2 millió P értékű ingatlan vagyontát kívánja külön jegyzőkönyvben „osztályra bocsátani“ és gyermekeinek osztatlan állapotban átadni.

Kérdés: Kötelezettnek érzi-e majd kartársunk ezt a megbízást külön jegyzőkönyvben és az ezért járó 1210 P 60 f. díjért teljesíteni?

Ez esetben t. i. az 1000 pengős hagyaték 35 P tárgyalási díjával együtt 1245 P 60 f. munkadíjért végez egy két milliós

ajándékozási szerződést és ennek tkvi átírását, míg egy két milliós hagyaték tárgyalási díja 9250 P, ugyanilyen értékű szerződés és átírás közjegyzői tarifája 12471 P 20 f., ügyvédi tarifája pedig $1\frac{1}{2}\% + \frac{3}{4} = 45000$ P.

Azt hiszem, ez a példa egymaga is mutatja az illusztris cikkíró felfogásának téves voltát, mert semmiféle rendelet célja nem lehetett az erkölcsi és anyagi felelősséggel járó közjegyzői munkát mélyen a zugírások munkája alá degradálni! Már pedig, ha egy szabály alól bizonyos esetekben kivételek lehetnek, akkor az már nem általános szabály, mint ahogy azt a cikk állítja.

Ha mégis tévednék, akkor súlyos felelősség terhelné kartársakkal szemben azokat, akik az új díjrendeletben ilyen esetek lehetőségét ki nem zárták.

Erről azonban szó sem lehet. Mutatja ezt még egy mindennapi példa.

Mi történik akkor, ha az osztályrabocsátás csak vázrajz, vagy valamiféle törlés (kiskorúság, elidegenítési, v. terhelési tilalom stb.) segítségével vezethető keresztül.

Ez esetben a közjegyző bizonyára még a cikkíró véleménye szerint is vehet fel okiratot, mert semmiféle rendelet nem kötelezi arra, hogy a külön jegyzőkönyv díjáért — mint ennek mellékletét — vázrajzot* vagy törlési engedélyt készítsen!

Már pedig lehetetlen, hogy egy tíz pengős térrajztól, vagy törléstől függjön: 12000 P díjú okiratot, vagy 1000 pengő díjú különjegyzőkönyvet vehetek-e fel?

Ily eshetőségektől nem függhet egy nagy horderejű kérdés, nyilvánvaló tehát, hogy a debreceni kamara sem akarhatta teljesen és minden esetben az okirat felvétel lehetőségét kizárni.

Annál kevésbé, mert ezt a törvény is — helyes magyarázat szerint — megengedi.

Semmi esetre sem hagyhatjuk tehát figyelmen kívül az Ö. E. 60. §-ának azt az intézkedését, hogy csak az osztály létesítése végett való vagydon átadásánál kell a felek kérelmére külön jkvet felvenni!

Amikor egyszerű ajándékozásról, vagy az örökösök saját külön vagyonának a hagyatékon kívüli kölcsönös cseréjéről van csak szó, ami semmi összefüggésben sincs az osztállyal, akkor ez a jogügylet nem tartozik a hagyaték keretébe csak azért, mert az ajándékozás a tárgyalással egy alkalommal történik.

Ily esetben a fél részéről külön jegyzőkönyv felvételének

* Vázrajzot a kir. közjegyző talán mégsem készíthet. (Szerk.)

kivánsága éppen olyan kihasználása volna a törvény betűinek, mint amilyen kihasználása volna részünkről ugyanennek az, ha külön jegyzőkönyvet csakis a fél kifejezett kivánságára vennék fel, egyébként mindig okirattal dolgoznánk.

Nagyon jól tudom, hogy a debreceni kamarát és annak puritán elnökét az a — nagyon helyes — etikai szempont vezette, hogy az Ö. E. 60., 67. és 70. §-ai által a feleknek nyújtani kívánt kedvezményt a közjegyző haszonlesésből ne tegye lehetetlenné. Ne csináljon tehát okiratot ott, ahol nem indokolt és ahol ennek felvételét a méltányosság és a fél érdeke ellenzik!

De ott, ahol 1. az átadás egyáltalán nem szükséges az osztály létesítéséhez, vagy 2. ott, ahol — mint a fenti példában — a hagyaték értékét aránytalanul meghaladó átadás csak formailag képez osztályra bocsátást, mert ennél az osztálynál maga a hagyaték csak formailag játszik szerepet, végül 3. oly esetekben, amikor különböző — nem szorosan a hagyaték keretébe tartozó munkák — törlések, megszorítások stb. szükségesek: ott törvényen alapuló jogunk okiratot felvenni.

A közjegyzői etikát pedig — ha ennek szüksége merül fel — védjük meg másként (pl. a hivatalvizsgálatoknak ezekre a kérdésekre való kiterjesztésével), de semmiesetre sem oly álláspont nyilvános lefektetésével, mellyel a kar nagy része bizonyára nem ért egyet és mely azzal az eredménnyel járhat, hogy — a karral szemben — a bíróság visszaszerezze azt a beavatkozási jogát, amelyet az új díjrendelet szerencsésen a minimumra csökkentett!

Miután a cikk karunk egyik kiváló tagjának, sőt egyik kamaránknak véleményét tartalmazza, nagyon szükségesnek tartanám, ha azzal szemben nálamnál súlyosabb helyről védetnék meg az ellenkező álláspont, mely a cikk hatását a bíróság felfogásának kialakulásánál ellensúlyozhatná.

Elvégre ma a hagyatékokkal kapcsolatos okiratok felvétele a közjegyzői kar nagy részének úgyszólván egyetlen megélhetési forrása.*

* A kérdés eldöntésénél — véleményünk szerint — a szóban forgó vagyontárgyak értéke figyelembe nem jöhet. Itt csak az általános elvi nézőpont lehet egyedül és kizárólag az irányadó. Az Ö. E. 60., 67. és 70. §-ai rendelkezései lelkiismeretes s a fél érdekeit is tekintő mérlegelésével a közjegyző a helyes utat könnyen megtalálhatja, e tekintetben a hivatkozott törvényszakaszok a helyes cselekvésre kielégítő útbaigazítást adnak. A helyes állásponthoz azonban a cikk elején közölt teljesen valószínűtlen példával kapcsolatos okfejtés semmi esetre sem vezethet, annál inkább a törvény szellemét, annak rendelkezéseit s a felek érdekeit tekintő, a közjegyzőktől is indokoltan megkívánt judicium. (Szerk.)

Azok a megjegyzések, amelyeket az egyes közleményekhez fűztünk a külön jegyzőkönyvek tekintetében álláspontunkat kimerítően tartalmazzák. Ezek szerint elvileg tiltottnak egyáltalában nem találjuk, ha a közjegyző külön jegyzőkönyv helyett közjegyzői okiratot készít. Ennek azonban az 1894: XVI. t.-c. 60, 67, és 70. §-ai rendelkezéseivel egybehangzó indokoltsággal kell bírnia. Ilyen indok viszont a szóbanforgó vagyontárgy kisebb, vagy nagyobb értéke semmiesetre sem lehet.

Az osztály kivonatok tekintetében a magunk részéről sem oszthatjuk mindenben Gafánffy János dr. álláspontját. Mindenekelőtt elhibázottnak tartjuk az 1912. évi VII. t. c. 29. §-ának azt az általános terminológiáját, „ha az örökösök között az osztály létre jön“. Ez a terminológia az osztály szó nyelvtani értelmével sehogysen összeférhető s a laikusok előtt csak zavarkeltésre alkalmas. Amit a most hivatkozott törvényszakasz osztály alatt érteni kíván, az inkább megállapodás, vagy örökösödési nyilatkozat s csupán a megfelelő speciális körülmények között osztályos egyezség. Osztályról a szó nyelvtani értelmében csak akkor lehet szó, ha valamit tényleg megosztanak. Egy örökösnél pl. az osztály nyelvtani fogalom szerint is ki volna zárva.

Amilyen elhibázott a fenti terminologia, ezzel kapcsolatosan is épp olyan elhibázottnak tartjuk az 1912. évi VII. t. c. 29. §-ának rendelkezéseire tekintettel a 42100/1914. I. M. rendeletbe foglalt bírósági ügyviteli szabályok XLVI. számú mintáját, amely az „osztály“ szó téves alkalmazását tovább folytatva majdnem az egész hagyaték tárgyalási jegyzőkönyvet osztálynak minősíti. E szerint a minta szerint az „osztály“ kivonatok akként készítendőek, hogy a hagyatéki ügy, a kir. közjegyző és a tárgyalási határnap megjelölése után felveendő a következő szövegrész:

„*létrejött a következő osztály.*“

Ezt követi a minta szerint a hagyatéki vagyonállag részletezése majd „öröklésre hivatva vannak“ című kitűnő magyarsággal szerkesztett újabb fejezet s ezzel a minta szövege véget is ér. A mintára vonatkozólag különben a 42100/1914. I. M. rendelet 172 §-a csak azt a rendelkezést tartalmazza, hogy a hagyatéki „osztályt“ tartalmazó jegyzőkönyvből az 1912. VII. t. c. 29. §-a alapján készített kivonatot a kir. közjegyzőnek e minta szerint egész iv papiroson oly módon kell kiállítania, hogy az iv harmadik lapján az átadó végzésnek a mintába foglalt szövege elférjen. Ugyanez a §. tartalmazza azt a további rendelkezést, hogy a kivonatoknak a tárgya-

lasi jegyzőkönyvvel megegyező kiállításáért a kir. közjegyző felelős és hogy a jegyzőkönyvben meg kell jelölni azt a részt, amely az „osztály“-kivonatba szószerint át van véve. Az utóbbi rendelkezéssel kapcsolatos az 1912: VII. t. c. 29. §-ának az a rendelkezése, mely szerint a közjegyző a jegyzőkönyvből az „osztályt“ tartalmazó szószerinti kivonatot készít.

A fentiekben hivatkozott törvényes rendelkezések figyelembevételével készítendőek el az „osztálykivonatok“. (az „osztálykivonatok“ elnevezés is ép annyira hibás, mint az „osztály“ kifejezésnek a fentiek szerint való alkalmazása s így helyesen nem osztálykivonatot, hanem jegyzőkönyvi kivonatot kellett volna említeni és szabályozni). Azoknak szigorúan a minta szerint való kiállítása a fentiek szerint nem kötelező, eltekintve attól, hogy bizonyos esetekben a jegyzőkönyv teljes szövegének a kivonatokba szó szerint való átvétele technikailag keresztül sem vihető; — vagyis létrejött a következő „osztály“, „öröklésre hivatva vannak“ című épületes kifejezések mellőzhetők, sőt ezek mellőzése az értelmi szabatosság és a helyes magyarság szempontjából kívánatos is.

Az, hogy a kivonat szó és betű szerint egyezzen a tárgyalási jegyzőkönyvvel, nem lehet abszolút érvényességi kelléke a kivonatoknak, amit különben a bírósági ügyviteli szabályok fent hivatkozott 172. §-a is kifejezetten megengedhetőnek tart, viszont azonban természetes az, hogy *a kivonatban, ha nem is szószerint, de lényegileg és értelmileg más nem lehet, mint ami a jegyzőkönyvben van.*

Más formában állítják ki a jegyzőkönyveket s rendszerint más formájának kell lennie egy, a hagyatéki ügy teljes lebonyolítását a laikus előtt is érthetővé és világossá tevő kivonatoknak.

Ennek az álláspontnak alapján a jegyzőkönyv szokott formája betartható s nem kell abba belevenni erőltetetten s minden logikai felépítési rendszer szabályaival sehogy sem kongruáló „létrejött a következő osztály“ című fejezetet csak azért, hogy a kivonatok a jegyzőkönyvet szószerint tartalmazzák.

A világosság, a könnyen érthetőség és áttekinthetőség olyan követelményei a jogi életnek is, amelyek mellett a merev formához ragaszkodó bürokrata felfogásnak minden kétségen felül háttérbe kell szorulnia.

Közlemények.

Kinevezések, áthelyezések. Az igazságügyminiszter vitéz *Somogyi Béla* dr. budapesti ügyvédet a *Stamberger Ferenc* dr. elhalálozásával megüresedett budapesti V. kerületi állásra, *Fitos Jenő* dr. miskolci kir. közjegyzőhelyettest a *Grosschmid Géza* dr. elhalálozásával megüresedett miskolci állásra, *Széchenyi István* dr. szegedi ügyvédet az *Aigner Károly* dr. elhalálozásával megüresedett szegedi állásra kir. közjegyzőkké nevezte ki és a *Szili János* dr. elhalálozásával megüresedett adonyi kir. közjegyzői állásra *Ónody Gábor* dr. pécsváradi kir. közjegyzőt, a *Sziklay Zoltán* dr. elhalálozásával megüresedett kalocsai kir. közjegyzői állásra pedig vitéz *Bodroghy Ferenc* dr. abádszalóki kir. közjegyzőt helyezte át. Anélkül, hogy a kinevezések személyi részét érinteni óhajtánánk, következetesen vallott elvi álláspontunknak megfelelően nem térhetünk ki annak megjegyzése elől, hogy ezekkel a kinevezésekkel remélhetőleg lezáródik az extraneus kinevezések turnusa, legalább is addig, amíg a karban vannak s ez az illetékes hely rendelkezésére álló személyi táblázatokból megállapítható, olyan, egészen 17 évig is terjedő működési idővel rendelkező érdemes helyettesek, akik a kinevezésre méltán igényt tarthatnak.

Halálozások. *Szili János* dr. adonyi kir. közjegyző Budapesten május hó 10. napján elhalálozott. A kar egyik általános rokonszenvnek örvendő, igen értékes tagját vesztette el benne, aki bár előrehaladt életkorban az utolsó időkben is teljes agilitással s a régi vágású puritán gondolkodással látta el irodájának ügyeit s tevékenykedett a köz- és társadalmi életben. *Szili János* dr. Magyaralmáson 1861. évben született. Középiskolai tanulmányait Pápán, főiskolát pedig Budapesten végzett. A közjegyzői pályára 1892. évben lépett s ettől az időtől kezdve 1903-ig Nagy Vilmos komáromi kir. közjegyzői irodájában működött, mint helyettes. 1903. évben Adonyba nevezték ki kir. közjegyzőnek, ahol haláláig megszakítás nélkül működött 1928-ig a sárbogárdi kir. közjegyzői állás rendszeresítéséig az adonyi és sárbogárdi kir. járásbiróságok területén. Tagja volt Fejér vármegye törvényhatóságí bizottságának, gondnoka az adonyi ref. egyháznak s járási elnöke a védett birtokok felügyelő hatóságának. Temetése Budapesten a farkasréti te-

metőben május 12. napján volt Adony község hivatalos hatóságai, társadalma s a magyar közjegyzői kar nagyméretű részvéte mellett. Az egyházi szertartást *Muraközi Gyula* a budapesti Kálvin-téri ref. egyház lelkésze végezte. A sirnál a magyar közjegyzői kar és a budapesti kamara nevében *Lázár Ferenc* dr. elnök, felsőházi tag a következő bensőséges meleg szavakkal vett búcsút a kar egyik közbecsülésben állott szeniorától:

Ebben a hideg koporsóban egy nagyon értékes, komoly, alapos képzettségű, mindig lelkiismeretes, hűséges szívű, tiszta jellemű, munkás, megértő, önzetlen és igaz ember alussza immár örök álmát.

Világosan áttekinthető, nem nagyon komplikált volt az ő élete, sohasem kereste az érvényesülésnek minden áron való útjait, az élet harcát valóban nemesen, kiegyensúlyozott, nyugodt, becsületes férfi biztonságos magatartásával harcolta meg, gondot, bajt szomorúságot cselekedetével talán senkinek se tudva, sem akaratán kívül nem okozott, feladatainak — azoknak is, miket önként vállalt, mindig maradék nélkül megfelelt, tiszta, nyugodt, okos, az igaz magyar emberek meggondolt, komoly és egy kevés derűt mégis mutatni tudó, mások felé bizodalmat és hitet sugárzó és mindenkiben méltán bizalmat keltő egészen harmónikus életet élt át.

Jó érzés volt őt körünkben tudni, akire a viharzó, ideges világban mint a bölcsőbb, nem hivságos életfelfogás példaadó egyéniségére, az elmúlás minden gondolata nélkül mindig oly megnyugtató érzéssel tekintettünk.

Tiszta életű, magyar lelkű gondos családapa, de minden fenkölt eszménynek feltűnni vágyás nélkül való hűséges katonája, a múlt század idealizmusának még díszlő erős fája, a mindenkinek bizalmát megérdemelten élvező királyi közjegyző, a jót magáért a cselekedetért tevő, igaz ember hanyatlík itt a sírba.

A budapesti királyi közjegyzői kamara mindig jogos önérzettel tekintett reá és vallotta őt magáénak.

Fáj tehát a válás, aminek gondolatához az ő férfias egyénisége nem szoktatott hozzá bennünket.

Nemcsak babérral, pálmával és virággal bucsuzom Tőled, Te kedves, hű barát, hanem annak mondhatnám hivatalos és nyílt elismerésével, mint neked kijáró legszebb és legnagyobb emlékadással, hogy közel 40 évi pályafutásoddal, tiszta jellemeddel a magyar közjegyzői karnak jó hírét és becsületét egész életedben mindig csak növelted és öregbítetted.

Szili János, kedves régi hű barátunk és nemes emlékü Kartársunk, ezért mélységes hálát és szeretetet érezve bucsuzunk Tőled és szívünkre tett kézzel áldjuk, áldjuk emlékedet.

Szili János dr. ravatalára a Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete és a budapesti kamara koszorút helyezett s a kamara a következő szövegű, külön gyászjelentést adta ki:

„A Budapesti Királyi Közjegyzői Kamara mély fájdalommal jelenti, hogy a kir. közjegyzői karnak egyik régi, nagyon értékes tagja, dr. *Szili János* adonyi kir. közjegyző 32 évi rendkívül tiszteletre méltó közjegyzői és közéleti működés után, hivatásának és mindig a legnemesebb eszményeknek szolgálá-

tában eltöltött életpályát futva be, f. évi május hó 19-én, rövid szenvedés után elhunyt. Megboldogult Kartársunkat folyó hó 12-én, (vasárnap) d. u. 1/2 5 órakor a budapesti farkasréti temető halottasházából fogjuk ugyanazon temetőben utolsó útjára kísélni. Budapest 1935. május hó 11-én. Őszinte szeretettel és mélységes kegyelettel őrizzük meg nemes emlékét!”

Sziklay Zoltán dr. kalocsai kir. közjegyző Kalocsán, május hó 17. napján elhalálozott. Temetése 18-án a város közönségének nagy részvéte mellett folyt le s azon a budapesti kir. közjegyzői kamarát Puskás Béla dr. választmányi tag képviselte. Sziklay Zoltán dr. 1860. május 17-én született Magyaróvárott. Középiskoláit Győrött, jogi tanulmányait a pozsonyi jogakadémián és a budapesti egyetemen végezte. Pápán volt ügyvédjelölt, majd Tokaji Nagy Lajosnak, a budapesti közjegyzői kamara akkori elnökének irodájába lépett, mint közjegyzőhelyettes. 1893. október 8-án nevezték ki Abaujszántóra kir. közjegyzővé. Onnan 1895. július 1-én Kalocsára helyezték át s ott a város egész lakosságának osztatlan rokonszenvét élvezve működött haláláig, tehát majdnem 40 évig. Becsületes és komoly közjegyzői munkásságával kartársai megbecsülését is méltán érdemelte ki. Elhunytáról a budapesti kir. közjegyzői kamara a következő gyászjelentést bocsátotta ki: „A Budapesti Kir. Közjegyzői Kamara mély fájdalommal jelenti, hogy a kir. közjegyző karnak egyik értékes tagja, dr. Sziklay Zoltán kalocsai kir. közjegyző 42 évi rendkívül tiszteletreméltó közjegyzői és közéleti működés után, hivatásának szolgálatában eltöltött életpályát futva be, f. évi május 17-én rövid szenvedés után elhunyt. Megboldogult Kartársunkat folyó hó 18-án, (szombat) d. u. 5 órakor Kalocsán temetjük. Budapest, 1935. május hó 17-én. Őszinte szeretettel és kegyelettel őrizzük meg nemes emlékét!”

Kitüntetés. A kormányzó *Kovácsy Zoltán dr.* kispesti kir. közjegyzőnek a közélet terén szerzett érdemei elismeréséül a m. kir. kormányfőtanácsosi címet adományozta.

A budapesti kamara értekezlete. A budapesti kir. közjegyzői kamara *Lázár Ferenc dr.* felsőházi tag elnöklete alatt és az ő irodájában május hó 27. napján d. u. 5 órakor értekezletet tartott, amelyen a kamarának Budapesten működő majdnem valamennyi tagja megjelent. Az értekezlet előadója *Barcs Ernő dr.* kamarai titkár s a tárgy a forgalmi adóállomány kérdése volt. A kérdést az értekezlet az előadó előterjesztése után behatóan megvitatta.

A kamarák közleményei. A budapesti kir. közjegyzői kamara néhai *Szili János dr.* elhalálozásával megüresedett adonyi

kir. közjegyzői iroda részére az állás betöltéséig helyettesként *Krenner Zoltán dr.* budapesti kir. közjegyzőhelyettes, a *Sziklay Zoltán dr.* elhalálozásával megüresedett kalocsai kir. közjegyzői iroda részére ugyancsak az állás betöltéséig helyettesként *Driesz Frigyes dr.* kalocsai kir. közjegyzőhelyettest rendelte ki.

A debreceni kir. közjegyzői kamara 136/1935. számú végzésével *Krammer János dr.* szolnoki lakost *Schreiber Miklós dr.* kir. közjegyző irodájába jelöltként bejegyezte és helyettesi jogosítvánnyal felruházta.

Magántanári képesítés. A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter, *Sárffy Andor dr.* az igazságügyminiszteriumba beosztott ítélő táblai bírónak a debreceni egyetem jog és államtudományi karán „A magyar polgári törvénykezési jog” című tárgykörből egyetemi magántanárrá való képesítését tudomásul vette és megerősítette. *Sárffy Andor* amint ismeretes, az igazságügyminiszteriumban több közjegyzői vonatkozású ügynek volt alapos szakszerűséggel működött előadója.

Az Illetékügyi Közlöny jubiláris vacsorája. Az Illetékügyi Közlöny, ez a gyakorlati jogászság érdekeit eredményesen szolgáló, kiváló szaktudással szerkesztett szaklap fennállásának tizedik évfordulója alkalmából május hó 10-én a Nemzeti Kaszinó nyilvános éttermében ünnepi vacsorát rendezett, amelyen megjelentek a magyar pénzügyi jog legkitünőbb művelői és a magyar jogi szakirodalom, az összes jogi szaklapok képviselői. A szerkesztőség nevében *Nagy Dezső Bálint dr.* közigazgatási bíró, ismert kiváló szónoki készségével tartalmas beszédben üdvözölte a vendégeket s ezek élén *Benedek Sándor dr.* ny. közigazgatási bírósági másod elnököt, a magyar pénzügyi jog egyik legkiválóbb elméleti és gyakorlati művelőjét. *Benedek Sándor dr.* meghatótt szavakban köszönte meg az üdvözlést. *Jutassy Ödön* kormányfőtanácsos, a Magyar Szaklapok Egyesületének elnöke üdvözölte ezután hatásos beszédben a jubiláló szaklapot. A társasvacsorán a magyar közjegyzői kar részéről *Barcs Ernő dr.* a budapesti kir. közjegyzői kamara titkára és *Szemerjay-Petrán Tibor dr.* a Kir. Közjegyzők Közlönyének felelős szerkesztője vettek részt.

A hagyaték tárgyalási díjak elsősorban ingóságokból hajtandók-e be? A miskolci kir. törvényszék, mint polgári felfolyamodási bíróság Pf. 658/1934. szám alatt hozott végzésében azt a különös megállapítást eszközölte, hogy a „kir. törvényszék álláspontja szerint a 60600/1926. I. M. rendelet az 1874: XXXV. t.-c.

202. §-a, az 1894: XVI. t. c. 121. §-a, valamint a 43194/1895. I. M. rendelet 99. §-ának azokat a rendelkezéseit, amelyek szerint a hagyaték tárgyalással kapcsolatos közjegyzői díjak elsősorban a fizetésre kötelezettnek ingóságaiból hajtandók be, nem érintette, *azok ma is érvényben levő jogszabályok* s így a végrehajtási kéresek az ingatlanokra vonatkozó részét az elsőbíróság helyesen utasította el.“ Ez volna tehát a csonka ország egyik előkelő vidéki helyén székelő törvényszéknek álláspontja. Az alábbiak szerint nem igen van kétség aziránt, hogy az Avas felől némi köd szállhatott a törvényszék épülete felé, amikor ezt a határozatot meghozták. Ellenben a Budapest székesfőváros területén működő bíróságokról még sem lehet feltenni azt, hogy jogi látásukat a köd által megzavartatni engedjék, sőt joggal elvárhatja az ország egész jogászközönsége, hogy a budapesti bíróságok döntéseinek helytállósága felett csakis a minuciózus jogi felfogásbeli különbségek szempontjából lehessen vitatkozni. Azonban a budapesti kir. törvényszék, mint polgári felfolyamodási bíróság a fentiek szerint való minden jogos várákozás ellenére 21. Pf. 15101/18/1934. számú végzésében a miskolci kir. törvényszékkel azonos álláspontot foglalt el, kimondván, hogy az 1894: XVI. t. c. 121. §-ának rendelkezéseit, az 1927: IV. t. c. nem érintette, *azok tehát hatályban levő jogszabályoknak tekintendők*. Vagyis a budapesti kir. törvényszék, mint felfolyamodási bíróságnak álláspontja szerint is a kir. közjegyzőknek a hagyatéki ügyekkel kapcsolatos díjaiknak elsősorban s jelenleg is a kötelezettek ingóságaikból való behajtását kell megkísérelniök s csak ennek eredménytelensége esetén vezethetnek végrehajtást a kötelezettek ingatlanaira.

A jogszabályok fenn, vagy fenn nem állása kérdésében e két bíróság részéről a fentiek szerint tapasztalt tájékozatlanság kissé megdöbbentő, különösen arra való tekintettel, hogy ilyen költségbehajtási kérdésekben a kir. törvényszékek rendszerint már a végső fokon határoznak. A jogi helyzet ugyanis ebben a kérdésben mindenekelőtt az, hogy az 1874. évi XXXV. t. c. 202. §-ának általános rendelkezései az 1894: XVI. t. c. 121. §-ainak speciális rendelkezéseivel szemben sem voltak már figyelembe vehetők, különben is az előző törvényszakas csak azt az általános szabályt tartalmazza, hogy a közjegyzői díj és költség végrehajtás útján azon szabályok szerint hajtható be, mint a bírói díjak. 1918. évig tehát a hagyatéki ügyekkel kapcsolatos közjegyzői díjak behajtási módzata tekintetében az utóbb hivatkozott t. c. 121. §-ának ren-

delkezései voltak irányadók. Az 1918: XII. t. c. 1. §-a az igazságügyminisztert felhatalmazta, hogy a kir. közjegyzőket megillető díjakat, azok érvényesítésének és behajtásának módozatait a törvényhozás további intézkedéséig a szükséghez képest a törvények rendelkezéseitől eltérően is ideiglenesen rendelettel szabályozhatja. Ennek a törvényes felhatalmazásnak alapján bocsátotta ki az igazságügyminiszter a 42200/1918 I. M. számú rendeletet, amelynek bevezető részében az foglaltatik, hogy a „kir. közjegyzőt megillető díjakat, valamint érvényesítésük és behajtásuk módozatait a kir. közjegyzőkről szóló 1874. XXXV. t. c. a kir. közjegyzők díjairól szóló 1880. LX. t. c. és az örökösödési eljárásról szóló 1894. XVI. t. c. idevonatkozó rendelkezéseit is egybefoglalva, a törvényes felhatalmazás alapján a következőkben szabályozom.“ A rendelet 44. §-a viszont világosan és határozottan kimondja, hogy 1918. szeptember 1. napjától kezdve a kir. közjegyzőt megillető díjak tekintetében az 1874. XXXV. t. c. 199-207, az 1880. LX. t. c.-nek az 1886. VII. 27. §-a 3-bekezdésének, továbbá az 1894. XVI. t. c. 117-121. §-a és a 24366/1893. I. M. rendelet 131. §-ának rendelkezései helyett a jelen rendeletnek rendelkezései irányadók, vagyis magyarul ez nem jelent mást mint azt, hogy ez a törvényes felhatalmazás alapján kiadott rendelet úgy az 1874. XXXV. t. c. 202., mint az 1894. XVI. t. c. 121. §-ait és mindazokat a törvényes jogszabályokat, amelyek a közjegyzői díjak, azok behajtása és érvényesítése tekintetében eddig zsinormértékül szolgáltak, hatályon kívül helyezte s e tekintetben a továbbiakban *kizárólag* ennek a rendeletnek rendelkezései az irányadók.

Az igazságügyminiszter a fent hivatkozott 42200/1918. I. M. számú rendelet helyébe a pénz értékének időközi változására tekintettel egyébként azonos tartalommal újabb rendeleteket bocsátott ki s legutóbb a közjegyzői díjak tekintetében] a 60600/1926. I. M. rendelet rendelkezései voltak az irányadók. Sem az 1927. IV. t. c., sem pedig ennek végrehajtása tárgyában kibocsátott 11000/1928, I. M. rendelet a közjegyzői díjak tekintetében semmiféle rendelkezéseket nem tartalmazott s a fentiek szerint nem is kellett tartalmazniok, az utóbb hivatkozott rendelet 60. §-a azonban csupán fölös óvatosságból azt a megállapítást eszközli, hogy a 43194/1895. I. M. rendelet 97. §-a helyébe — *tehát annak hatályon kívül helyezésével* — a következő rendelkezések lépnek: „a kir. közjegyző díjának és kiadásainak megállapítása, behajtása és biztosí-

tása iránt a kir. közjegyzők díjaira vonatkozó jogszabályok, jelenleg a 60600/1926. I. M. számú rendelet rendelkeznek.“

Az örökösödési eljárás rendjén felszámítható közjegyzői díjakat és kiadásokat a 60600/1926. I. M. rendelet 24-29. §-ai hatályon kívül helyezésével a 6800/1935. I. M. számú rendelet szabályozza s e tekintetben ez az egyedüli és kizárólag érvényben levő jogszabály, vagyis jelenleg már a hagyatéki tárgyalási díjak behajtása és érvényesítése tekintetében semmi korlátozó rendelkezés fent nem áll s e tekintetben csupán a végrehajtásra vonatkozó általános rendelkezések jöhetnek figyelembe. Mindkét felfolyamodási bíróságnak ezzel ellentétes álláspontja téves s azzal szemben további fenntartásuk esetén a megfelelő felügyeleti intézkedés mindenképpen indokolt.

Hagyatéki ügyekkel kapcsolatos büntető eljárásra a közjegyző részére felhatalmazást csak az igazságügyminiszter adhat. A Kuria B. I. 155/1935. számú ítéletében megállapította, hogy a közjegyzőt a hagyatéki ügyek intézésében a bírói kiküldött jogállása illeti. Ebből pedig az következik, hogy a BTK. 461. §-a szerint közhivatalnoknak tekintendő közjegyzők bírói kiküldötti minőségükben a Bv. 9. §-ának 4. pontjában említett bíróságok tagjaival, illetve bíróságok hivatalnokaival esnek egy tekintet alá. A Bv. 9. §. 4. pontjában említettekre nézve a felhatalmazás megadására az igazságügyminiszter jogosult, ehhez képest adott esetben a felhatalmazást a sértett, mint a hagyatéki ügyben eljáró bírói kiküldött részére az igazságügyminiszter volt jogosítva megadni s ezért a közjegyzői kamara részéről megadott felhatalmazást a Kuria joghatályosnak nem tekintette s megállapította, hogy a vád törvényes emeléséhez szükséges felhatalmazás hiányzik. Az eddigi gyakorlattal szemben tehát hagyatéki ügyekkel kapcsolatosan olyan büncselekmények tekintetében, amelyek csak felhatalmazás alapján üldözhetők, a felhatalmazás megadásáért a kir. közjegyzőknek nem a kamarákhoz, hanem az igazságügyminiszterhez kell folyamodniok.

Jegyzői magánmunkálatok galériája. Ismételten is örvendetesen adhatunk hírt arról, hogy a magyar jogi szaklapok a „Kir. Közjegyzők Közlönye“ rendszeres és erőteljes akciója nyomán a jegyzői magánmunkálatok megszüntetésének kérdését állandóan napirenden tartják s e részben javarészt e közlöny közlései és szemelvényei alapján foglalkoznak a kérdéssel. Ilyen tárgyú közlések vannak többek között a „Magyar Törvénykezés“ és „Az Ügyvéd“ című jogi szaklapok legutóbbi számaiban. Ismételten is kifejezetten

hangsúlyozni kívánjuk, hogy a magyar jogszolgáltatás nyugateurópai nivóra való tökéletesbitése nagyfontosságú érdekeire tekintettel is ez irányú közléseink jogi szaklap társainknak mindenkor rendelkezésükre állanak. Az akció tehát el nem lankadó erővel folyik tovább, sajnos azonban az illetékes tényezők, akiket nem akarunk megsérteni annak feltételezésével, hogy a kérdés jogszolgáltatási fontosságát fel nem ismerik, nyilván a politikai tekintetek változatlanul fennálló nyomása miatt a kérdés napirendre tűzésétől és végre valahára való megoldásától még mindig idegenkednek. Ugy látszik inkább vállalják a balkáni jogi kulturnívó bélyegét, mintsem a még mindig s a titkos választói jog törvénybeiktatásáig változatlanul jelentős politikai súlyt reprezentáló községi jegyzőket az uzurpált jogi területekről, ahol működésüket a legsúlyosabb kártételek kísérik és követik, kiűzzék.

Pedig ha az ifjúság elhelyezkedésének nagyfontosságú s a nemzet testén egyik legfájóbb sebet jelentő problémáját komolyan akarják megoldani, az ilyen irányú munka programnak egyik igen jelentős és önként kínálkozó eszköze volna éppen a jegyzői magánmunkálatok megszüntetése. Ez által egy olyan hatalmas munkaterület szabadulna fel, amely egyrészt a súlyos viszonyok között tengődő magyar ügyvédi és közjegyzői kar megerősödését s ezeken a pályákon az ifjúság jelentős méretű elhelyezkedését eredményezné. Ezzel a nagyhatású eszközzel szemben már eleve súlytalannak és célra alig vezetőnek kell minősítenünk többek között az olyan rapsodikus előrántott gondolatot, mint például a közjegyzői korhatár megállapítása, amely ellen a magyar viszonyokra való különös tekintettel az érvek légiója szól s mellette pedig semmi komoly argumentum. Ha tehát a politikai vonatkozásokat a kérdés tárgyilagos mérlegeléséből kikapcsoljuk, egyszerre a maga teljes és komoly súlyában jelentkezik a kérdésnek ugy általános jogszolgáltatási s az ifjúság elhelyezkedési lehetőségével kapcsolatos kiemelkedő fontossága.

Egyébként módunkban áll ezuttal is reprezentatív bemutatással szolgálni a jegyzői jogi műremeklésekből, amelyek akadálytalan elvégzése érdekében, amint erről hiteles helyről származó értesüléseink vannak, sok helyen a jegyzők közpénzen alkalmaznak külön segéd erőket.

Nyitányként a nagyiváni jegyzőről szól az ének, aki az alábbi magánmunkájával gazdagította muzeumunkat.

Osztályos egység. Melyet Kolozsvári József, Kolozsvári Erzsébet (férj.

Urbán Jánosné), Czinege Rozália (férj. Andrási Mihályné), Czinege Albert, Czinege Katalin, Czinege Barnabás, Czinege József nagyiváni lakosok, *utóbbi három kkorú*, akik a nagyiváni 339 számú telekkönyvben foglalt ingatlanok közös tulajdonosai egymás között a következő feltételek mellett kötöttek: 1. Fentnevezett tulajdonos társak az egymásközötti közös tulajdonjogot közös birtokukon meg akarván szüntetni, azoknak megosztására vonatkozólag a következőképen egyeznek meg: Kapja Kolozsvári József nagyiváni lakos a nagyiváni 339. sz. tkvi betétben A I. 1-2 sorsz. 845.846 hrzi számú ingatlanból a csatolt vázrajzon 846/2 hrzi számmal jelölt ingatlanrészt 5 kat. hold 969 négyszögöl terjedelemmel, kapja Kolozsvári Erzsébet (férj. Urbán Jánosné), Czinege Rozália (férj. Andrási Mihályné), Czinege Albert, Czinege Katalin, Czinege Barnabásné, Czinege József nagyiváni lakosok fenti ingatlanból a csatolt vázrajzon 845 és 846/1 hrzi számmal jelölt ingatlanrészt, 5 kat. hold 970 négyszögöl terjedelemmel és pedig Kolozsvári Erzsébet, Urbán Jánosné 5/20, a többi 1/20—1/20-ad rész arányban. 2. Kiki a neki juttatott résznek azonnal birtokába lép s húzza annak hasznát, de viseli annak minden terheit így az adót is. 3. Kolozsvári József viseli jelen okirat kiállításai s bélyegköltéseit is. 4. Osztályozkodók kölcsönösen beleegyeznek, hogy kiki a neki juttatott résznek tulajdonjogát telekkönyvileg a saját nevére bekebeleztesse. Miről jelen okirat egy eredeti példányban kiállítván felolvastatott, megmagyaráztatott és megértés után elfogadás jeléül aláíratott. Kolozsvári József s. k., Urbán Jánosné s. k., Czinege Albert s. k., Czinege Katalin s. k., Czinege Barnabás s. k., Czinege József s. k. Előttünk: olvashatatlan aláírás s. k., Czinege Mihály s. k.“

Ez a munka önmagáért elég ékesen beszél. Eltekintve a tökéletes jogi pongyolaságtól, kifejezetten kiskorúak szerződnek, adnak bekebelezési engedélyt s írják alá a még csak kelettel sem el nem látott szerződést. Különlegesen szép példány ez a remekbe szabott jegyzői diszmunka, amelyet ennyi jogi tudással bármely kevésbbé értelmes cipőfelsőrész készítő is elkövehetett volna.

A sorozatot folytatja a szigetvári jegyző, aki egyébként teljes szövegében rendelkezésünkre álló adás-vételi szerződést szerkesztett S. Antal és özv. M. Jánosné K. Lidia szigetvári lakosok között Szigetváron 1933. október 25. napján. A különben sablonos rendelkezéseket tartalmazó adás-vétel szerződés 7. pontja a következő: „Vevő az 1. pontban körülírt ingatlanokra S. A.-né Cz. A. szigetvári lakos javára *holtigtartó korlátlan haszonélvezeti jogot, valamint utóörökösödési jogot biztosított és ezen kikötményeknek telekkönyvi bekebelezését fentnevezett javára megengedi.* S. A.-né Cz. A. a holtigtartó haszonélvezeti és utóörökösödési jogot a maga részéről elfogadja.“ A magánjog szabályainak ilyen tökéletes ismerete előtt valóban csak kalapot emelhetünk.

A füzesgyarmati jegyzőnek már a magánmunkálkodási jogkör sem elég. Egy merész gondolattal, amelyre több speciális és spe-

ciálisan elhibázott jogszabály bátorította föl, átevez a közjegyzői hatáskörbe. Készít egy magánokiratot, amelyben *a közjegyzői okiratba foglalt végrendeletet visszakeri, legrosszabb esetben annak megsemmisítését kívánja s ezt a nyilatkozatot mint jegyző hitelesíti.* Örökemlékezet okából s nyomatékosan ajánlva az illetékes körök figyelmébe, szó szerint ide iktatjuk ezt a jegyzői magánmunkálati és jegyző közjegyzői ténykedést:

„Nagyságos dr. Ikrich Arnold kir. közjegyző úrnak Szeghalom. Tisztelettel bejelentem, hogy a mellékelt, visszakérőleg csatolt, Szeghalmon 1923. szeptember 23-án kelt tanusílvány szerint a kir. közjegyzőség irattárában őrzött végrendeletemet ezennel visszavonom s kérem annak kezemhez leendő kikézbessítését s vagy ha az nem lehetséges, úgy megsemmisíteni s a megsemmisítés tényét a viszaküldendő tanusítványon igazolni méltóztassék. Füzesgyarmat, 1935. május 7. Teljes tisztelettel Békési Sándor s. k. füzesgyarmati lakos. — Községi bizonyítvány. Füzesgyarmat község előjárósága hivatalosan bizonyítja, hogy Békési Sándor (nős Kiss Eszterrel) füzesgyarmati lakos a fenti levelet előtte sajátkezűleg írtá alá. Bizonyítja továbbá, hogy a fenti levelet aláíró Békési Sándor füzesgyarmati lakos egy és ugyanazon személy azzal a Békési Sándor füzesgyarmati lakossal, aki a fent említett eredetben felmutatott tanusítvány szerint a szeghalmi kir. közjegyző előtt végrendeletkezett. Miről jelen bizonyítványt Békési Sándor füzesgyarmati lakos kérelmére kiadtuk. Füzesgyarmat, 1935. május 7. Olvashatatlan aláírás s. k. jegyző, Tóth Zsigmond s. k. bíró. Békés vármegye Füzesgyarmat község (pecsétszöveg).“

Szegényjogban részesített felek részéről adott meghatalmazások feltétlenül illetékmentesek. A szegényjogban részesülő fél tudvalevően jogosult az illetékes ügyvédi kamarától pártfogó ügyvéd kirendelését kérelmezni. A közjegyzői gyakorlatban felmerült az a kérdés, hogy házassági perekben az a fél, aki szegényjogban részesül illetékmentesen állíthat-e ki meghatalmazást a részéről *külön* megbízott ügyvéd részére. Ebben a tárgyban a Kuria 3432/1934. P. sz. ítéletében kimondta, hogy olyan jogszabály, amely a szegény felet feltétlenül az ügyvédi kamarától kirendelendő ingyenes védő igénybevételére utalná, nincs s a felet nem is lehet elzárni attól, hogy annak az ügyvédnek védelmét vegye igénybe, akiben megbízik s aki védelmét hajlandó elvállalni. A szegényjogban részesülő fél részéről megbízott külön ügyvédje részére kiállított meghatalmazás a szegényjog alapján szintén bélyegmentes.

Ügyvédség és irodalom. A Kecskeméti Katona József Társaság meghívására *Boda* Ernő dr. ügyvéd m. kir. kormányfőtanácsos az Országos Ügyvédszövetség Muzéumának előadója, május hó 15-én az ügyvédség irodalmi és hivatásművészeti hagyományairól tartott előadást. Mint a tételes jogirodalom ismert művelője, ezuttal a régi irodalmi kutatás alapos ismerőjeként mutatkozott be.

Tanulmánya során kiemelte, hogy a nemzeti irodalom kulturájának a magyar ügyvédség nagy mértékben áldozott, amennyiben létrehozta az irodalom ismert Hármaskönyvét, amely Katona Bánk Bánját, Vörösmarty Csongor és Tündéjét és Madách Ember tragédiáját foglalja magában. Ismertette az Országos Ügyvédszövetség egyetemes jogi muzeumának javaslatát, amelyek jogéletünk mármár feledésbe merült ornamentikájának felújítására irányulnak. Bemutatta a múlt század elején Keszthelyen megtartott helikoni ünnepek alatt nagy ezüst kitüntetési Werbőczy-érmét, amellyel Gróf Festetics György a Georgikon mellett, az ifjak jogász nevelésére szánt Pristaldeum megalapítója, azokat az ifjakat jutalmazta, akik valamely jogi kérdés alapos és művészi fejtegetésével tüntek ki. Ennek az éremnek még meglevő egyetlen ismert példányát az Országos Ügyvédmuzeum őrzi. Az egyetemes jogi-muzeum ezen hagyományok ápolásával a litterátus hivatások magasabbrendűségének védelmét célozza. Az ülés előtt, amelyen még Kiss Endre dr. polgármester, Réthy Ferenc dr. ny. főispán, jogakadémiai tanár és Vöröss József dr. egy-egy előadással vettek részt, a kecskeméti társadalom nagyszámú képviselője jelenlétében, Révay Bódog dr. ny. kir. ítélőtáblai bíró tette le az Ügyvédszövetség koszorúját Katona József sírjára.

Kir. Közjegyzői díjszabás című IV-ik kiadású könyvecskéje Kepes János dr. székesfehérvári kir. közjegyzőnek most jelent meg. A lelkiismeretes munkát pontosság, alaposág jellemzi. Tárgykörét teljesen kimeríti. A joggyakorlatot ismerteti. Feldolgozza az új hagyatéki díjszabást. A közjegyzői vonatkozású illeteket részben a szövegben, részben külön betűsoros illetéki útmutatóban közli. Az illetéki rész most rövidebb, mint a III. kiadásban, tekintettel arra, hogy az új illetéki kódex várható mielőbbi megjelenése a részletezést feleslegessé teszi. A megrendelők részére a mű szétküldése már folyamatban van. A könyv Csitáry Nyomdával Székesfehérvár cím alatt utánvétellel megrendelhető. Ára 5 pengő.

Felhívás. A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete hivatkozással az egyleti pénztáros részéről május hó elején minden taghoz intézett felszólításra ezuton is felkéri azokat a tagokat, akik tagsági díjaikkal hátrálékban vannak, sziveskedjenek a hátrálékos összegeket az egylet 41.951. számú csekkszámú lójára, akár a megküldött csekklap felhasználásával, akár pedig bármely postahivatalnál kapható zöldszínű blanco csekklapon sürgősen beküldeni, esetleg a nagyobb hátrálékokat legalább is havi öt pengős részletekkel törleszteni, mivel a hátrálékok összege május hó elején már 8550 pengőre növekedett s ilyen pontatlan fizetések, helyesebben nem fizetések mellett az egylet a lap előállításával járó tetemes kiadá-

sokat fedezni nem lesz képes s másrészt a nagyobb hátrálékos tagokkal szemben kénytelen lesz a közlöny további expedálását beszüntetni.

Június 1-től **helyettesi** alkalmazást keresek, 10 évet meghaladó fővárosi és vidéki teljes gyakorlatom van. Németül értek és beszélek, igényeim szerények. Dr. Fülöp József Budapest, XI., Budafoki-út 41 b.

Helyettesi alkalmazást keresek, kilenc évi fővárosi és vidéki gyakorlattal németnyelv jogosítvánnyal, kitűnő bizonyítványokkal rendelkezem. Igényeim szerények. Dr. Horváth Jenő, Szentendre, Kossuth L. u. 12.

Kihirdetett törvények:

1935. évi IV. tc. az erdőkről és a természetvédelemről.

Rendeletek:

59.879/1935. P. M. sz. A nyilvános betegápolási és gyermekgondozási pótadó 1935. évre szóló kivétési kulcsának megállapítása.

3.800/1935. M. E. sz. A társadalombiztosításra vonatkozó egyes rendelkezések módosítása.

12.000/1935. I. M. sz. A járásbírói ügyvitel szabályait tartalmazó 42.100/1914. I. M. számú rendelet módosításáról bírósági beadványok hiányának pótlása.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Zalán Kornél dr.: A végintézkedések kellei. A gyakorlat embere kezébe véve ezt a vaskos kötetet, átvillan az agyán a gondolat, hogy a magánjognak, szűkebben: az öröklési jognak, sőt a végrendeleti öröklésnek a címmel meghatározott egy részével talán túl-bőbeszédűen foglalkozik a szerző. Gondosan áttanulmányozván azonban a művet, ami — ezt sietünk előrebecsátani — valóságos élvezetet jelent, azt látjuk, hogy a szerző alaposággal, precízen, a részletekbe kellő módon belebocsátkozva a témájába szoroson beletartozó tárggyal foglalkozik s eltűnődve azon: mennyi ága-boga is van egyes jogintézményeknek, kialakul az a meggyőződésünk, hogy *a könyv* — mint kitűnő tudósunk: Szladits Károly professzor előszavában mondja — *valóban öröklési irodalmunk határozott nyeresége.* Ezuttal nem kívánunk kitérni a szóbanlevő műnek az elméleti kérdésekre kiterjedő részeire, sem a rendkívül érdekes jogtörténeti adatokra s összehasonlító joganyagra, hanem a gyakorlati jogász szempontjából nézve a könyvet leszögezhetjük,

hogy abban a praxis embere *megbízható s alapos útbaigazítást* kap minden kérdésre, mely valamennyi fajtájú végintézkedés kellékeivel kapcsolatban felmerülhet.

Nyomatékosan felhívjuk tehát kartársaink figyelmét e könyvre, mely a Grill-cég (Budapest, IV., Váci-utca 78. sz.) kiadásában jelent meg s ugyanott, valamint a Politzer Zsigmond és Fia cég könyvkereskedésben (Budapest, IV., Kecskeméti-utca 4.) kapnató. A munka bolti ára 26 Pengő. *Fekete László dr.*

Magyar Jogi Szemle. (XVI. évfolyam, 5. szám.) A közjegyzői gyakorlatot közvetlenül érinti az a vezetőcikk, amely ennek a számnak az élén *Tóth György dr.* kuriai bíró, a magyar jogi irodalom egyik igen kiváló és nagy szorgalmú munkása tollából: „A feleség lemondhat-e joghatályosan az ideiglenes nőtartási igényéről“ címen megjelent. A kérdést nemzet ethikai és családvédelmi alapokon általánosságban meggyőző érveléssel tárgyalva megállapítja, hogy a Kuria a családvédelem céljait a szociális viszonyok figyelembevételével mellett ama kipróbált elvek alapján törekszik valóra váltani, amelyek nem a túlzott nővédelem jegyében keletkeztek, hanem amelyek a házasság erkölcsi természetéből folynak. Megállapítja továbbá s ezt különös hangsúllyal kívánjuk megjegyezni, hogy a *birói gyakorlatban az ideiglenes és végleges nőtartásról való lemondás hatályosságát a „közjegyzői okirat“ formai kellékén túl nem igen vizsgálták* s hogy a Kuria a házassági vagyoni jogi perekben, így tehát ebben a kérdésben is *szigorúbb álláspontot kíván érvényesíteni.* Ezekben a megállapításokban tehát minden kétséget kizáróan bentfoglaltatik az is, hogy a Kuria ebben a kérdésben eddig azt a szigorú álláspontot, amelyet a cikk tulajdonképpen alapját képező P. III. 5588/1934. számú ítélet képvisel, eddig nem foglalta el, aminthogy erre valóban következtetni is lehet a Kuria több előző határozatából. (L. a Jogi Hírlap V. évfolyamának 467., a VII. évfolyamának 798. sorszámok alatt közölt s más határozatok is.) A cikknek a Kuria fent hivatkozott határozatával egyező végső konklúziója ezután az, hogy *a nő az ideiglenes tartásról egyáltalában nem mondhat le, a végleges tartásról is csak a házassági életközösség megszakitása után,* tehát semmi esetre sem joghatályos pl. a házasság megkötése előtt kötött házassági szerződésben a végleges nőtartásról való lemondás. Egyebekben azonban a cikk szerint is úgy az ideiglenes, mint a végleges nőtartás tartalmilag — tehát a lemondás kizárásával — bona mente közjegyzői okiratban szabályozható. Az érdemi okfejtés be-

fejezése után az illusztris szerző tévesnek minősíti a közjegyzők ama felfogását, ha a házasság megkötése előtt, vagy a házasság felbontása idején létesített szerződésbe az ideiglenes nőtartásról való lemondást is felveszik. Majd azt az óhaját fejezi ki, hogy ezzel a sok per alapját képező kérdéssel a közjegyzői kar behatóan foglalkozzék, mert az 1886: VII. t. c. e kérdés közokirati rendezését közjegyzői hatáskörbe utalta. A Kuria kiváló bírójának a kir. közjegyzők ezirányú felfogásának téves ségére vonatkozó megjegyzését helytállónak nem találjuk egyszerűen azért, mert amint a fentiekben kifejtettük, a *Kuria az eddigi gyakorlattal szemben helyezkedett a jelenlegi szigorú álláspontjára.* Ha a közjegyzők eddigi álláspontja téves volt, úgy téves volt ebben a kérdésben az eddigi birói gyakorlat is. Már pedig nem a birói gyakorlat igazodik a közjegyzők felfogásához, hanem természetesen a közjegyzők gyakorlatának (ha talán a felfogásának nem is mindig) kell alkalmazkodnia a birói gyakorlathoz. Ezt tették eddig a kir. közjegyzők amikor a házassági vagyoni jogi kérdéseket szabályozó okiratokba foglaltak olyan megállapodásokat is, — az általános szerződési szabadságnak megfelelően s mert eddig az ilyen megállapodásokat sem a birói gyakorlat a jó erkölcsökbe ütközőnek nem tekintette s erre vonatkozólag kifejezett tiltó jogszabály nem volt, aminthogy ma sincs s ilyenre a kitűnő cikkíró sem hivatkozik — amelyekben a nő ideiglenes, vagy végleges tartásáról lemond. Hogy ezek után s ha a Kuria a cikk alapját képező ítéletében elfoglalt álláspontját a továbbiakban is fenntartja, a közjegyzői okiratokban nem lesznek ilyen lemondásokat tartalmazó megállapodások, azt kétségtelennek tartjuk. A közjegyzői kar mindig alkalmazkodni kíván a lehetőség határain belül a bíróságok gyakorlatához, (feltéve, hogy kialakult, általános s nem alakuló félben levő, még ingadozó gyakorlatról van szó) azonban a birói gyakorlat jogi helytállóságáért a felelősséget természetesen át nem vállalhatja.

A Magyar Jogi Szemlének ezen legutóbb megjelent számába cikkeket írtak még Nagy Antal, Szász István dr. és Rácz György dr. A Kritikai Szemle, Irodalom, Előadások, Külföldi Jogélet című rovatok hoznak még sok érdekes közleményt, a mellékletekként megjelent szakjogi esettárak pedig sok elvi jelentőségű felső birói döntést, illetve a karteljog tára a francia, belga, holland és jugoszláv karteljogi jogszabályokat és tervezeteket.

Polgári jog. (XI. évfolyam, 5. szám.) Vezető helyen közli e szám *Meszlényi Artornak* a család védelméről készített érdekes törvény tervezetét

s annak részletes indokolását, megjegyezve, hogy a szerző annak elkészítésére megbízást nem kapott ugyan, de érzése szerint dolgozatát azon jogpolitikai törekvések szolgálatában, amelyeket a családvédelem gyűjtő neve alá foglalnak, eredményesen lehet hasznosítani. A következő cikk a születése ötven éves évfordulójához elérkezett *Beck Salamon*, a lap egyik megalapítója jogirodalmi munkásságát méltatja, részletesen felsorolván hét önálló munkáját, valamint a különböző folyóiratokban és szaklapokban megjelent összesen 438 cikkét. Úgy hisszük, ez a nagy arányú irodalmi tevékenység egyedül álló a magyar jogi szakirodalomban. Az *Uj Jogszabályok* állandó rovatban megemlékeznek a budapesti kir. törvényszék cégbiróságának az igazságügyminiszter felvilágosítása alapján inangurált arról a gyakorlatáról, hogy cégügyekben a külföldi közjegyző hitelesítését akkor is elfogadja, ha azt csak a magyar külképviseleti hatóság hitelesíti felül. A *Jogalkotás, Joggyakorlat, Jogélet és Irodalom* rovatok sok érdekes közleménye adja e szám további tartalmát.

Jogállam. (XXXIV. évfolyam, 4. füzet.) A törvény és a bíró címen *Auer György* dr. írt e számba vezető cikket, majd *Alföldy Dezső* dr. folytatja a magyar szerzői jogról írott értékes tanulmányát. Cikkeket írtak még ebbe a számba *Kartal Ignác* dr., *Sárffy Andor* dr., *Petheő Tibor* dr., *Szalai Emil* dr., *Schwartz Izidor* dr. és *Schneller György* dr. A cikkek után a *Szemle* rovat közleményei következnek.

Reformeszmék. *Teöke Béla* dr. tanulmánya. Nem tartozik ugyan szorosan a jogirodalmi rovatba, de ehelyütt emlékezünk meg arról, hogy *Teöke Béla* dr. budapesti kir. közjegyző *Reformeszmék* címén egy füzetet adott ki, amelyben felsorolja s indokolja azokat a reformokat, amelyekről a nemzet újjászületését és megerősödését várja.

Notariatszeitung. (Az osztrák közjegyzők lapja 77 évfolyam 5 szám.) Az örökösök nélkül való hagyatékok jogi helyzetéről értekezik e szám vezető cikkében *Demelius Heinrich* dr. bécsi egyetemi tanár. További cikkek jelentek még meg ebben a számban *Gfreiner Lothar* dr., *Bruck Guidó* dr., *Mikocki Leo* dr., *Krehan Hans* dr. és mások tollából. Az egyik cikk azt a gyakorlati kérdést, hogy az osztrák közjegyzői rendtartás alapján egy blanco meghatalmazás hitelesíthető-e, igenlően dönti el. A személyi hírek rovatában olvasunk öt új osztrák közjegyző kinevezéséről. Ezekben a kinevezésekben — a mi viszonyainkkal szembe állítva — az a szokatlan és meglepő érdekesség van, hogy mind az öt kinevezett közjegyző jelölt.

Az érvényben levő lakásbérleti szabályok. A lakásbérleti szabályok különféle rendeletekben vannak elszórva. Ezt az anyagot összegyűjtve és egységes szerkezetbe foglalva állította össze *Pongrácz Jenő* dr. új könyve. A könyv az érvényben levő jogszabályok szövegén kívül annak magyarázatát, a teljes joggyakorlatot, nemkülönben a házfelügyelőkre vonatkozó összes szabályokat tartalmazza. Az ezer bírói határozatot tartalmazó könyv ára 2 P és minden könyvkereskedésben kapható.

Az Ügyvéd. (VII. évfolyam, 4. szám.) *Szegő Ferenc* elevenen szerkesztett ügyvédgazdasági lapja legújabb számának sok értékes cikke és közleménye eredményesen szolgálja a nehéz sorsot élő magyar ügyvédség gazdasági és társadalmi érdekeit. Egyik közlemény a Kir. Közjegyzők Közlönye márciusi számának a jegyzői magánmunkálatokkal foglalkozó közleményének

egyik megállapítására utal, megjegyezvén, hogy mindezek után is még mindig késik a jegyzői magánmunkálatok megszüntetésére vonatkozó törvényes rendelkezés.

Magyar Törvénykezés. (1935. év 10., 11. szám.) *Pongrácz Jenő* dr. gyakorlati jogi szaklapjának legújabbban megjelent 2. száma a Budapest székesfőváros rendkívüli házadómentességéről szóló 65500/1934. VII. számú rendelet módosítása tárgyában kiadott 58181/1935. VIII. P. M., az átalakításokkal kapcsolatos adókedvezményekről szóló 58300/1935. VIII. P. M., a járásbirósági ügyvitel szabályait módosító 12000/1935. I. M. a külfölddel való fizetési forgalom ellenőrzése és szabályozása tárgyában kiadott 4490/1935. M. E. számú rendeletek teljes szövegét s a közigazgatási bíróság 233-247. számú jogegységi megállapodásait közli. A szokott praktikus csoportosításban a legújabb bírói gyakorlat fontosabb döntéseinek egész sorozatai s végül a *Forum* és *Szerkesztő* postája rovatok közleményei következnek sorra.

Illetékügyi Közlöny. (X. évfolyam 5 szám.) Külön cikket ebbe a számba *Darvas Lajos* pénzügyi főtanácsos írt. A *Szemle* rovatban tudósítást közölnek a lap 10 éves fennállása alkalmából rendezett ünnepi vacsoráról, közlik majd az Országos Ügyvéd szövetség debreceni vándorgyűlésének tárgysorozatát s a pénzügyi fogalmazási tisztviselői karban beállott változásokat. Újabb illetékügyi rendeletek szövegét s a *Szerkesztői* üzenetek rovatban sok illetékügyi kérdésre találjuk meg e számban a tájékoztató válaszokat.

Joggyakorlat.

Magánjog.

52. Az az örökösödési szerződés, amelyet örökhagyó Amerikában írt alá közjegyző előtt s akként, hogy aláírását még a magyar konzulátus is hitelesítette, ha a magyar törvények szerint a halálesetre szóló intézkedés alapfeltételeinek nem is felel meg, mivel a szerződés az Amerikában előírt alakszerűségeket tartalmazza, jogérvényesnek tekinthető. (Kp. I. 2977/1934.)

53. A házassági törvény 90. §-ának az a rendelkezése, hogy a férj a végleges nőtartást a nő kívánságára biztosítani köteles, az ideiglenes nőtartásra nem vonatkozik ugyan, de ez a külön élő nőt nem zárja el attól, hogy az ideiglenes nőtartás biztosítását a magánjog általános szabályai alapján követelhesse. — A Pprts 674. §-a alapján megállapított ideiglenes nőtartás biztosítása helyt nem foghat. — A 3982/1916. M. E. rendelet 3. §-ában szabályozott biztosítás kiterjesztőleg nem értelmezhető. (K. P. III. 2020/1934.)

54. A kéményseprő ipar gyakorlására vonatkozó jogosítvány és maga a kéményseprő üzlet, mint eszmei érték, örökösödésnek

és így halálesetre szóló intézkedésnek is csak abban az esetben lehet tárgya, ha annak az alapja reál iparjog. A személyjogú kémenyseprő iparnak az iparos halála esetében való folytatása tekintetében az 1922: XII. t. c. 7. §-ának rendelkezése szerint az iparos halála után az általa gyakorolt ipart életbenmaradt házastársa a saját jogán, illetve amennyiben törvényes, törvényesített, vagy örökbefogadott kiskorú gyermekek és unokák maradtak, egyszersmind ezeknek a jogán újabb iparigazolvány nélkül folytatni jogosult. Ennek az alapja tehát nem örökhagyónak a fentiek szerint e részben helyt nem álló végintézkedése, hanem törvényes jogszabály. (K. P. I. 1584/1934.) Az utóbbi döntés tekintetében azonos a kuria P. IV. 2152/1934. számú határozata (Kir. Közjegyzők Közlönye 1935. évf. 141. oldal 26. szám).

Illetékjog.

23. Az ajándékozási illeték befizetésének felfüggesztése nem tagadható meg azon a címen, hogy az ajándékozó a haszonélvezeti jog gyakorlását magában az ajándékozási szerződésben ellenérték fejében a megajándékozottra időlegesen átruházta. (Közig. bir. 19955/1931. P.)

24. Ugyanazon ingatlan fele-fele részének egy napon, különböző vételárak mellett történt árverési vétele esetén, mindkét vétel után a magasabb vételártól jár az illeték. (Közig. bir. 14040/1933. P.)

25. A vételáron felül átvállalt jelzálogos teher akkor is a vételárhoz számítandó ha a jelzálogjoggal biztosított követelésért a vevőt készfizetői kezesség terhelte. (Közig. bir. 10113/1934. P.)

26. A telekkönyvi bejegyzési illeték nem a végrehajtási kérvény telekkönyvi hatóság részére szánt, hanem az első példányán történt lerovása esetén felemelt illeték nem követelhető, csupán az 1920. XXIV. t. c. 42. §. (6) bekezdése szerinti rendbíróság. (Közig. bir. 7189/1933. P.)

Szerkesztői üzenet.

P. E. Az 1894: XVI. t. c. 7. § első bekezdése minden kétségen felül megállapítja, hogy az örökösödési eljárásra az a kir. járásbíróóság illetékes, amelynek területén örökhagyónak *utolsó rendes lakhelye* volt. Az utolsó rendes lakhely tekintetében a haláleset felvétel vonatkozó adata az irányadó, amellyel szemben más lakhelyet bizonyítani kell. A közjegyző illetékességét a fentieknek megfelelően szintén az utolsó lakhely szabja meg. Ezzel szemben az a körülmény, hogy az elhaltnak hol volt a községi illetősége s pláne az a minden jogi vonatkozásban lényegtelen körülmény, hogy örökhagyót hol temették el, (hacsak nem minősíti valaki ezt utolsó lakhelynek) teljesen irrelevans.

A kir. közjegyzőhelyettesek és jelöltek állásközvetítését a Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesülete látja el (Budapest, VI. Andrássy ut. 50. Kir. közjegyzői iroda).

Kéziratokat vissza nem küldünk s azok megőrzését nem vállaljuk.